Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 11 (17134) | 1986 оной январиин 14, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

...ҮМЖЭЛХЫ ЁҺООР ...НЖЭЛЖЭ ҮЗЭХЭ

...жэлэй эхилһээр хоёр долоон хоног үнгэрбэ. Рес... ажалшад, бүхы совет арадтал адли, арбан хоёрдохи ...абан жэлые зоригжол түгэсөөр, этигэл найдабари... ...гтаад, шэнэ шатын орёо ехэ зорилгонуудые бэе... ...ахалаа.

...шье энэмнай юрын лэ он жэлэй һэлгэсэ бэшэ гэжэ ...хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ бүхы экономи... ...совет хүнүүдэй ажабайдалда эрид хубилалта түхоо... ...ой социально-экономическа хүгжэлтые шууд хүр... ...зорилго тон шангаар табигдаба гээшэ. Хоёрдохёор, ...табан жэл үнгэржэ, парти болон правительствын ...н табиһан холын хараатай экономическа стратегиие ...дээрэнь бэелүүлгэдэ шиидхэхы шата болохо арбан ...түсэбтэ табан жэл эхилбэ ха юм. Энэ хугасга соо ...жахын һалбари бүхэндэ асари ехэ хэмжээнэй түсэ... ...аалагданхай, тиимэһээ тэдэниие дүүргэхын тула ...э хүсэл оролдолго, бэлиг шадабари хэрэгтэй бо... ...үү. Гурбадахяар, эгээл энэ үедэ ажалша хүн бүхэн, ...хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд бүхы юумэндээ ...ай эрилтын ёһоор хандадаг болохо, урданайхяараал ...болохогүй гэжэ мэдэрхэ, ажалша бүхэнэй бүхы ...дабариие, эдэбхи үүсхэлые бадаруулан хүгжөөхэ ...болоно ха юм. Энэмнай нилээд орёо хэрэг мүн.

...республикын ажалшад, областной партийна орга... ...хүтэлбэри доро, ажахын болон соёлой байгуу... ...талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ юумэ хээ. Энээнэй ...н зоной һуудал байдал һайжараа. Республикымнай ...енность арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даа... ...ые сүм дүүргэжэ шадаа. Тиигэжэ бүхыдөө 1 мил... ...0 миллион шахуу түхэригэй промышленна продукци ...ргадаг болобо. Жэлэй дунда зэргын хэмжээгээр ...н эршэ хадаа урдахи табан жэлэйхиһээ дээгүүр ...ажалай бүтээсэ зарим тэды дээшэлһэн байна. Ган... ...һэн жэлдэ түсэбһөө гадуур арбаад миллион түхэ... ...родукци гаргагдаба.

...ажахыдашье һайн хубилалтанууд болоо. Урдахи ...ээ 143,9 мянган тонноор ехэ ороохо таряан хураа... ...лэ овощ ехээр суглуулагдаа. Үнгэрһэн жэлдэ хэ... ...нэйхиһээ ехэ үбһэ тэжээл нөөсэлэгдөө.

...ехэ бэрхэшээлтэйшье һаань, капитальна барилгын ...жэлһээ жэлдэ ургана. Байгал-Амарай түмэр зам ...д, тэрэниие электрын элшэ хүсэндэ оруулха хү... ...эхилэнхэй. Шэнэ город, поселогууд бодоо, Хуу... ...редприятинуудай хүсэ шадал үргэдхэгдэнэ, адууһа ...айранууд шэнээр баригдана.

...аар, омогорхомоор хэрэгүүд олон байха. Теэд энээ... ...гаа амараад, гоё һайхан зугаа тараагаад, бэе бэеэ ...магтаад байха сагнай үнгэрөө бэлэй. Тиигээдшье ...жахын, соёл гэгээрэлэй хүгжэлтэдэ, хараалагдаһан ...й дүүргэлтэдэ хангалтагүй үрэ дүнгүүд, дутуу дун... ...шиидхэгдээгүй асуудалнууд нилээд олон байһан ...Тиимэл хадань эгээл энэ үедэ тэдээн тухай үнэн ...өөрэлдэхэ, нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэд эли... ...һана юун хэгдээгүй, хэн зэмэтэйб гэжэ нюур сахин... ...мжэлхы ёһоор хаража үзэхэ ёһотой бшуу. Эндэ ...ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленум дээрэ партиин ...Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэлэһэн ...нүүдые һануулантай: «...бүхы хэгдэһэн юумэнэй ...үүд ленинскэ гуримаар, худал хуурмагаар гоё һай... ...онгүйгөөр, хооһон үгэ хэлэлгэгүйгөөр согсологдохо, ...дүршэл, бага багааршье һаа, суглуулагдаха, дутуу ...д айлтагүйгөөр элишэлэгдэхэ, үйлэдбэриин ургал... ...боломжонууд, тодорхой харгы замууд олдохо, ...ын ашаг үрэ дээшэлүүлэгдэхэ, ажал хэрэгүүд һай... ...даха байһаниинь тон шухала». Партиин энэ заабари ...эдэ бүришье ехэ удха шанартай болохо ха юм.

...шленностиие хаража үзэхэдэ, һара бүхэндэ бүхы ...тинуудай 15—20 процентнь продукци худалдаха ...дүүргэдэггүй байна. Харин баталагдаһан хэлсээнэй ...граһан продукцияа хэрэглэгшэдтэ эльгээхэ нангин ...дүүргэдэггүй коллективүүд үшөө олон байна. «За... ...с» нэгэдэл, локомотив-вагон заһабарилгын, шэлэй ...барилгын материалнуудые гаргадаг предприяти... ...уржелезобетон» нэгэдэл болон бусад үнинэй ехэ ...ороһон, табан жэлэйнгээ түсэбүүдые гүйсэд дүүр... ...агүй байха юм. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ...ын оорынь үнэ сэн хямдаруулха талаар эрид ху... ...болоногүй, Эдэ даабаринуудаа дүүргэдэггүй кол... ...үшөөл олон байһан зандаа.

...ажахыдашье бүгэдын һанаа зобоодог асуудалнууд ...ха, һү, нооһо, үндэгэ үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушааха ...дүүргэгдэбэгүй. Олон тоото адууһа мал гарзада ...эдэнэй тоо доошолоо. Урзанда жэлэйхиһээ эбэртэ ...ай тоо 9 мянгаар, тэрэ тоодо үнеэдэй — 3 мянгаар, ...9 мянгаар, хониной — 140-өөд мянгаар, адуунай тоо ...доошоо ороһон байна. Тиигэбэшье мал үсхэбэрил... ...ственна аргаар һайн үрэжүүлгэ хэхэ, түл түрэсэ бү... ...байлгаха талаар бүтэмжэтэй хэмжээнүүд абтанагүй. ...боложо бүхыдөө 100 үнеэн бүриһөө 60-аад тугал, ...онин бүриһөө 65 хурьга абаад байна ха юмбибди. ...шаг шэмэ доошолно. Жэшээнь, үнеэн бүриһөө һааг... ...нэй хэмжээн бага болоо, гүрэндэ тушаагдадаг малай ...мүн лэ доошолоо.

...лэн газар тарялангай ажалай болбосорол дээ... ...Эршэтэй технологи нэбтэрүүлхэ, ажахын тоосоо, ...подряд гэхэ мэтые хэрэглэхэ талаар даамгай, эмхи ...хүдэлмэри хаа хаанагүй хэгдэнэ гэхын аргагүй. Тии... ...ряалангай гектар бүхэнэй ургаса үшөөл бага байһан ...малай тэжээлэй найдамтай бааза байгуулха хэрэг гүй... ...дхэгдээгүй байһаар. Бусадшье шиидхэгдээдүй асуу... ...олон.

...юумэн барилгаһаа эхитэй гэдэг. Энэ тон зүб. Харин ...а барилгада һайн тээшээ эрид хубилалтын боложо ...үзэгдэл харагданагүй бшуу. Гүрэнэй һомололгонууд ...һоор, гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй, гол фондуудые ашаг... ...оруулха даабари жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэдэггүй бо... ...Илангаяа социально-ажаһуудалай барилганууд эбсэ... ...агнаар хэгдэнэ. Гэр байра бариха талаар түсэбтэ ...үүд гүйсэд дүүрэнээр, һайн шанартайгаар бэелүү... ...шадагданагүй. Тэрэшэлэн ажалшадай эрилтэ хэрэг... ...дые хангаха албанууд үшөөл хангалтагүйгөөр хүдэл... ...сэхэ тэмдэглэлтэй. Эдэ бүгэдые хаража үзэхэдэ, ню... ...тийна. совет болон илангаяа ажахын органуудай, ...хүтэлбэрилэгшэдэй бодожо, шэнжэлжэ үзэхэ юумэн ...эшэ.

...иимэһээ, илангаяа КПСС-эй Программын шэнэ най... ...партиин Уставай проектнүүдые зүбшэн хэлсэжэ бай... ...хаа хаанагүй үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые шүүмжэл... ...сэгнэхэ, бүхы юумэндэ шэнээр хандаха гээшэ үе ...эрилтэ болоно гэжэ ойлгохо ёһотойбди. Мүн ажал... ...коммунистнуудтай үнэн сэхээр, нюуса гоосогүйгөөр ...һанамжа дурадхалынь шагнаха. зүб тобшолол хэхэ ...үнөө тон шухала. Тиигэжэл саашанхи хүгжэлтые түр... ...онол арга, харгы замуудые олохо ээргэтэй. Энээн... ...байгша ондошье, бүхыдөө табан жэлдэшье бэелүү... ...зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэгүй ха юм. ...ээ хэһэн юумэеэ, хэхэ зорилгонуудаа мүнөө үедэ ...гтаар шэнжэлжэ үзэхэ, шүүмжэлхы ёһоор хараха, ...лхо гээшэ гансашье хүтэлбэрилхы эургаануудай бэ... ...н ажалша хүн бүхэнэй, коммунист бүхэнэй нангин ...н.

КПСС-эй XXVII съездые УГТУУЛАН

СЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ ОТРЯД—СЪЕЗДДЭ

Байгал-Амарай түмэр замай Северобайкальскын отделени 1980 оной октябрь һарада бии болгогдоо юм. Энэ отделениин урда нэн түрүүн Лена—Восточная — Северобайкальск гэһэн участогые саг зуурын туршада ашаглаха зорилго табигдаһан байгаа. Энэ зорилго һайнаар бэелүүлэгдэжэ, манай отделени 1982 оной январь һараһаа Лена — Восточная — Кунерма гэһэн участок саг үргэлжын ашаглалгада тушаажа абаһан байна. Энэ участок бүхы хэрэгтэй хүн зоной ажаһууха, үйлэдбэриинше байрануудтайгаар, хэлхеэ холбооной, электрын элшэ хүсэнэй станцинуудтайгаар үгтөө.

Һаяхан үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар Северобайкальск хотодо ашаанай түрүүшын электропоезд хүрэжэ ерэбэ. Иигэжэ манай энэ хотоһоо баруун тээхи бүхы харгы электрижүүлэгдэбэ ха юм.

Энэ үе соо түмэр замай предприятинуудые кадрнуудаар хангаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Манай деподо электровоз жолоодохо хүнүүдые шэлэн абажа, эндэ курс нээжэ һургаһан байха юм. Манай деподо мүнөө дээрээ зургаан электровоз ерээд, бултал хүдэлхөөр бэлэн болгогдобо.

Эгээн түрүүшын электровоз хүнүүдые һургаха электровоз болсо юм. Дүй дүршэлтэй машинист-инструктор В. С. Думанский бүхы шадабариеа залуушуулда үгэнэ. Тиихэдэ һаяхан манай Северобайкальск хото КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ залуу түмэр замшадай үшөө нэгэ отряд ерэбэ. Эдэниие хани халуунаар угтажа, станциин талмай дээрэ баяр ёһололой митинг болоһон байна. Эндэ КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь А. А. Молитвин, ВЛКСМ-эй горкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Трофимов, БАМ-ай түмэр замай хүтэлбэрилэгшэд байлсажа, өөрынгөө дураар энэ ехэ барилгада хүдэлхөөр ерэһэн залуушуулые амаршалжа, һайнаар, ашa үрэ ехэтэйгээр ажаллахыень уряалаа. Харюудань тус отрядай командир П. Каплун хүсэ шадалаа бүхыдэнь гарган оролдожо ажаллаха, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха байһан тухайгаа мэдүүлээ. Мүнөө залуу түмэр харгышад ооһэдынгөө харюусалгатай ажал хэжэ эхилээ. Тэдэнэй ажаһууха, амарха, сүлөө сагаа ашa үрэтэйгөөр үнгэргэхэ эрхэ байдал хангагданхай. Тэдэнэр мүнөө үеын шэнэ хамтын байрада байна. Иигэжэ манай коллектив шэнэ мэргэжэлтэдээр нэмэбэ бшуу.

Манай участогай түмэр замай ашаглагдажа эхилһээр бүхыдөө дүрбэ гаран миллион тонно арадай ажахын ашаан зөөгдөө. Энээндэ манай КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ залуу түмэр замшадай отрядай оруулһан хубита ехэ. Мүнөө манай түмэр замай отделенидэ нэгэдэмэл комсомол-залуушуулай халаан хүдэлнэ. Тэрэ Лена мүрэнһөө манай город хүрэтэр пассажирнууд болон элдэб ашаа зөөнэ ха юм. Энэ халаан гол түлэб манайл отрядай гэшүүдһээ бүридэнэ. Отрядай түрүүшынгээ бүридэлөөр үлөөгүй габ даа. Зарим нэгэ гэшүүднай түрүүшын бэрхэшээлнүүдһээ сухаришжа, нютагаа бусашоо. Гэбэшье дийлэнхи олониинь үлэнхэй, муу бэшээр ажаллажа байлаг.

КПСС-эй XXVII съездэ зорюулжа, манай отрядай гэшүүдэй үүсхэлээр эндэхи барилгашадай, түмэр зам ашаглагшадай дунда Лена — Северобайкальск гэһэн участогые электрижүүлжэ, түрүүшын электровозые үнгэрһэн жэлэй декабрь һарын һүүл багаар ябуулха гэһэн социалис мүрысөөн дэлгэрһэн байна. Энэ мүрысөөнэй тон ехэ ашa туһатай байһаниинь мэдээжэ. Энээнэй ашаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд абтаһан, ажалай эршэ шангадаһан байна.

Ашаглалгын хүдэлмэри һайжаруулһанай ашаар локомотив хэрэглэлгэ нилээд дээшэлһэн байха юм. Вагоной эрьесэ 1982 онойхидо орходоо 50 часаар түргэдхэгдөө. Тиихэдэ ашаа тээхэ үедэ вагоной зогсолго 8 часаар хороогдоо. Мүн манай участогта поездэнүүдэй гаралгын скорость час соо 12 километрээр түргэдхэгдөө. Вагонуудай бүтээсэ хоёр дахин, локомотивайхи—1,5 дахин дээшэлээ. Поездын дунда зэргын шэгнүүр 420 тоннодо хүргэгдэһэн байна.

Эдэ жэлнүүдтэ бүхы хүсэл эрмэлзэлнай түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ хандуулагданхай байгаа гээшэ. Арадай ажахын ашаа зөөхэ үнгэрһэн жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаришье үлүүлэгдээ. Ашаа зөөлгын өөрынь үнэ сэн 6,5 процентээр хямдаруулагдаа. Иигэжэ КПСС-эй ЦК-гай апрелиин, октябриин (1985 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар яһала хүдэлмэри хэгдээ. хэгдэнэшье гээшэ. Теэд эдэмнай саг зуурын зорилгонууд бэшэ ха юм даа. Бидэ энээниие һайн мэдэжэ, саашадаа энэ талаар үшөө эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулха ёһотойбди.

Манайл отрядай үүсхэлээр бүхы коллективнай СССР-эй Конституциин үдэр болотор арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан байна. Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, үнгэрһэн жэлэй сентябриин 10-да табан жэлэйнгээ даабари дүүргээбди. СССР-эй Конституциин үдэр болотор түсэбһөө гадуур 70 мянган тонно арадай ажахын ашaa зөөһэн байнабди. Иигэжэ КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ харюулжа шадаабди гэжэ һананаб. Гэбэшье энээгээр һанаагаа амараад һууха бэшэ, харин бүри ехэ амжалтануудые туйлахые оролдохобди. Мүнөө КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ отряд ерэбэ. Тэдэнтэй нягта холбоо барисаа байгуулжа, мүрысөө эмхидхэхэ түсэбтэйбди. Гэбэшье эдэмнай залуушуул ха юм даа. Дүй дүршэлөөр үшөөл бага, мэдэхэ юумэниинь бага. Тиимэһээ бидэ тэдэндэ түрүүшын үдэрһөө туһалха, коллективэйнгээ дүүрэн эрхэтэд болгохые оролдонобди.

Манай отделениин коллектив «Би — магистралиин эзэнби» гэһэн уряа доро дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрэнхэй юм. Мүнөө энэ нэрэ зэргэдэ 75 хүн хүртэнхэй. Тиихэдэнь олон хүн үндэр бүтээсэтэ ажалайнгаа түлөө гүрэнэй орден, медальнуудта хүртөө.

Манай депогой машинистнүүд А. И. Нартов, В. И. Константинов, В. М. Нижник, замай монтёр А. В. Хорящева, электромеханигууд В. Н. Злыгостев, Х. М. Галлиулин болон бусад урагшатай һайнаар ажаллажа, бэшэндээ һайн һайхан жэшээ харуулна. Эдэмнай булта абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь холо урид дүүргэһэн зон юм.

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ «Хүдэлмэриин эстафетын» ёһоор барилгашад болон энергетигүүдтэй социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталаа бэлэйбди. Энэ хэлсээнэймнай гол зорилго гэхэдэ, Лена — Северобайкальск гэһэн участок саг үргэлжын ашаглалгада тушаажа, электровозуудые ябуулдаг болохо зорилго юм.

Энэ замые электрижүүлхэ талаар гол түлэб хүдэлмэри хэгдээ. Туршалгын ашаанай түрүүшын электровозой ерэбэшье, энэ участогые саг үргэлжын ашаглалгада тушаахын тула үшөөл ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Эндэхи локомотивна депогой, вокзалай, хэлхеэ холбооной байшангай барилганууды түргэдхэхэ шухала. Мүнөө локомотивна депогой барилга дүүрэнтэжэ байна. Энэ ехэ шухала. Түмэр замшаднай дулаан, уужам байра соо хүдэлдэг болохонь ха юм.

Юрэдөөл, гол зорилгоёо дүүргэжэ, түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые имэл ажалай бэлэгээр угтахаар бэлдэжэ байнабди. Ерэхэ табан жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууд тон ехэ ааб даа. БАМ-ай бүхы түмэр замаар ашаа зөөлгые бүри дээшэлүүлхэ, түргэдхэхэ, ашаглалгын шанар һайжаруулха байнабди. Манай коллектив саашадаа бүри ургаха, хүгжэхөөр хараалагдана. Жэлһээ жэлдэ ашаа зөөлгэ дээшэлнэ. Мүнөө жэлдэ ашаанай эрьесэ 15—20 процентээр ургаха, хүн зониие зөөлгэ 15 процент дээшэлхэ юм. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй һүүл болотор эдэ бүгэдын хэмжээн долоо дахин дээшэлхэ байна. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаараа оролдохол болонобди.

С. ДАНИЛЬЧУК,
КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ залуу түмэр замшадай отрядай комиссар, машинист.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ЭРХИМ АЖАЛАЙНГАА ТҮЛӨӨ

Байгша оной январиин 10-да республикын ниислэл хотын Соведүүдэй байшан соо мал ажалай түрүүшүүлдэ СССР-эй орден болон медальнуудые барюулалгын баяр ёһолол болоо гэжэ мэдээсээ һэмди.

Эхэ оронойнгоо үндэр шагнал — Ажалай Улаан Тугай орден абаад байхадаа Сэлэнгын районой Химнын совхозой суута хонишон Анатолий Михайлович Акулов (дээдэ зураг) иигэжэ хэлээ.

— Бидэнэй ажалые иимэ үндэрөөр сэгнэһэндэнь түрэл Коммунис партидаа, Совет правительстводаа нүхэдэйнгөө зүгһөө зүрхэнэй халуун баярые хүргэнэб. Бидэ гэр бүлөөрөө 18 жэлдэ хонин ажалда хүдэлнэбди. Үнгэрһэн гурбан табан жэлдэ манай бригада зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 120 хурьга абажа түлжүүлээ юм. Мүнөө арбан хоёрдохи табан жэлдэ зуун эхэ хонин бүхэнһөө жэлдээ 125-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахын түлөө тэмсэхэбди. Илангаяа энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ габшагайгаар хүдэлжэ, КПСС-эй XXVII съездые шэнэ амжалтаар угтахые эрмэлзэнэбди. Эрхим дүнгүүдые туйлаха арга боломжошье манда гүйсэд бии. Өөһэдын хүсөөр 1000 центнер үбһэ, 600 центнер зеленко бэлэдхэнхэйбди. Хониднай тобир һайн үбэлжүүлэгдэжэ байна.

Доодо зураг дээрэ баһал эрхим ажалайнгаа түлөө Эхэ ороной үндэр шагналнуудта хүртэһэн бүлэг залуу малшадые харанат. (Зүүн гарһаа) Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой залуу һаалишан Александр Пурбуев, Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой залуу хонишон Святослав Цыдыпов, Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон Баир Эрдынеев гэгшэд хөөрэлдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Б. Ц. Эрдынеевэй даадаг бригадын хонишод үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 112 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүхэнһөө 4 килограмм шахуу нооһо хайшалаа юм.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ЭРШЭЕЭ ҺУЛАДХАНГҮЙ

КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула Харанхын холимол тэжээлэй заводой коллектив байгша оной эхи һээ социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлэн ажаллажа байнхай. Предприятиин бүхы бригадануудай коллективүүд «Нэгэшье үдэрые түсэбһөө гадуур продукци гаргангүйгөөр үнгэргэхэгүй» гэһэн уряа доро хүдэлжэ, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана.

Заводой партийна организациин секретарь Дансарун Дашиевич Мункуевай хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Энэ эбтэй эетэй коллектив байгша оной хоёр һарын түсэбтэ даабариие партиин съездын нээгдэтэр сүм дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай.

— Хэдэн жэлэй туршада бригадна подрядай гуримаар хүдэлжэ байнабди. Мүнөө бригадын гэшүүн бүхэн хоорондоо харилсаатай мэргэжэлнүүдые шудаланхай. Тиигэжэ үсөөн хүнэй хабаадалгатайгаар ехэ продукци гаргагдаха арга олгогдоо. Коллективтэмнай гол түлэб залуу хүбүүд хүдэлнэ. Виктор Галсанов, тиихэдэ Харанхын сельсоведэй депутадаар һунгагдаһан Сергей Каркунов,—гэжэ бригадир Д. Д. Мункуев хөөрэнэ.

Иимэ түрүү бригадануудай бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар заводой коллектив үнгэрэгшэ жэлэй түсэбһөө гадуур 900 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргажа шадаа. Мүн түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсэ 1 процентээр дээшэлүүлһэн, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,7 процентээр доошолуулһан байха юм. 14 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэтэй уралан нарижуулгын 2 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Предприяти дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илаһан хүдэлмэришэд В. Г. Орлов, Б. Д. Сунграпов, В. Ф. Зверев гэгшэд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдээ хүрэмөөр хүдэлөө.

Е. СУРМАЧ.
Хяагтын район.

ЭРХИМЛЭГШЭД ТОДОРБО

Тимлюйн цементын заводой коллектив «КПСС-эй XXVII съездэ — габшагай ажалай 27 недели» гэһэн уряа доро социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлэн ажаллана. Завод дотор дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые эндэхи профком согсолжо, олондо мэдээжэ болгоно. Габшагай ажалай вахтын 21 декада заводто үнгэржэ, эрхимлэгшэд тодоруулагдаа.

Тиигэжэ цементын түүхэй эд үйлэдбэрилдэг цехэй коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ А. А. Кудрявцевай хүтэлбэрилдэг халаан эрхимлэжэ гараа. Тус халаанай коллектив ажалай бүтээсын талаар түсэбые 161,9 процент дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 900 тонно клинкер үйлэдбэрилэн гаргаһан байха юм. Продукци үйлэдбэрилхэ даабарияа 117,2 процент дүүргэһэн З. И. Эповэй халаан клинкер бутаргадаг цехэй коллективүүдэй дундаһаа шалгараа. Транспортна цехэй А. О. Телецкиин хүтэлбэрилдэг халаан вагондо ашаа тээхэ түсэбые 142,9 процент бэелүүлжэ, эрхимлэһэн байха юм. Цемент үйлэдбэрилэгшэдэй габшагай вахта үргэлжэлһөөр.

М. ФЕДОРОВ.

Кабанскын район.

Совет орон дотор

...ГЭЙ ҺУРГУУЛИНУУД

...Тайгын Икей тосхо... ...шуул шэнэ һургуулида ...эхилээ. «Рассвет» кол... ...жалшадай үхибүүдтэ ...отын барилгашад һур... ...гурбан дабхар шулуун ...элэглээ юм.

...салуу классууд, каби... ...столово, актова ба ...а залнууд һургаша... ...лдэ үгтөө. Мэнэ һаяар ...ытын байрын түхеэрэг... ...пус бодхоогдожо, 624 ...раха һургуулида хүр... ...нуудай ахалагша клас... ...үхибүүд һураха арга... ...охо юм. ...ГЭСстрой болбол хү... ...тагуудта һургуулинуу... ...ридаг Ангар-шадарай барилгын гансал эмхи зургаан бэшэ юм. Һуралсалай энэ жэлдэ Усть-Ордын Буряадай автономито округой һурагшад шэнэ байшантай болоо. Тэрэниие богонихон болзорто Эрхүүгэй барилгашад бодхооһон байгаа. Сентябриин 1 болотор Ангарай хүдэлмэришэд таряан ажалай томо районой түб болохо Кутулик тосхоной үхибүүдтэ шэнэ һургуули бэлэглэхэ хараатай.

Индустриальна аргаар бодхоогдоһон бүхы һургуулинуудта ажал хэжэ һургаха шухала бааза — теплицэнүүд, мастерскойнууд бии. Зургаан наһатайшуулда наадаха ба унтаха таһалганууд, утадхагдаһан үдэрэй бүлэгүүдэй хэшээлнүүдые үнгэргэхэ байранууд нээгдэхэ юм.

Эрхүүгэй областиин үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой һайшааһан хэмжээнүүдтэ шэнэ һургуулинууд болон һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые саг болзорто ашаглалгада оруулалгада ехэ анхарал хандуулагданхай.

ТҮРҮҮ АРГА НЭБТЭРҮҮЛХЭ

КОМРАТ (Молдавиин ССР). Молдавиин урда хубида ершодог Буджагай тала мал ажалые эршэтэй түргэнөөр хүгжөөдэг хизаар боложо байнхай. Эндэ баригдаһан комплекс гахайн мяха үйлэдбэрилхэ түрүү технологи нэбтэрүүлхэ арга олгоно. Усадьбын түхэлэй байрын гэрнүүдэй түлхюурнүүдтэй хамта комплексын цехүүдые барилгашад малшадта дамжуулаа юм. Ашаг шэмэ ехэтэй тэжээл хэрэглэжэ, нютагтаа бии болгогдоһон гахайнуудаар һүрэгөө бүридхэжэ, гахай хоёр дахин шахуу түргөөр шахан таргалуулхаар хараалагдана. Жэл бүри тус комплекс 6,5 мянган тонно мяха үйлэдбэрилдэг байха.

ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭБЭ

ТЫНДЭ (Амарай область). Байгал-Амарай түмэр замай залуу барилгашад болон түмэр замшад гансал һайнаар ажалладаг бэшэ, харин сүлөө сагаа һонирхолтойгоор үнгэргэдэг юм. Һаяхан Тындэдэ нээгдэһэн тусхай мэргэжэлгүй уран зураашадай болон шэмэглэн гоёохо искусствын шадабаритадай бүтээлнүүдэй выставкэ энээниие батадхана. «Зуун жэлэй барилга» тухай хөөрэһэн зүүгаад бүтээлнүүд выставкэдэ табигданхай. Тэндэ түмэр замай барилгашадай ажал ба һуудал байдал, Алас-Дурнын гоё һайхан байгаали харуулагдана. БАМ-ай ниислэлэй болон түмэр замай Түбэй участогай һуурин тосхонуудай һайн дуранай коллективүүдэй зохёохы бүтээлнүүдэй тоосоон КПСС-эй XXVII съездэ зорюулагданхай.

ЭСЭГЭНЭРЭЙН ГАЗАР — ҮРИ ХҮҮГЭДЭЙН ГАЗАР

ТБИЛИСИ. Грузиин Дзевер тосхоной совхозой дирекциин үнгэргэдэг суглаануудта нютагай һургуулиин ахалагша классайхид хабаададаг юм. Горийско районой энэ түрүү ажахын хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриин түсэб зохёолгодо, бригадануудай хоорондо нарядуудые хубаарилгада үхибүүдые хабаадуулдаг.

Юуб гэбэл, экономикын асуудалнуудые мэдэхэ мэргэжэлтэд ажахыда хэрэгтэй болоно бшуу. Тиимэһээл һургуулида һуража байхаһаань эхилээд, залуу үетэниие ажал хүдэлмэридэ, хүтэлбэрилгэдэ һургаха хэрэгтэй бшуу.

Һаяхан болотор Дзеверэй һурагшадта туршалгын багахан участок үгтэнхэй һэн. Харин мүнөө тэдэнэй мэдэлдэ 50 гектар талмай үгтэнхэй. Тэндэнь нютагай сортын яблони модо һуулгагданхай. Энэ зундаа һурагшад яблокын баян ургаса хураажа, ажахыда 100 мянга гаран түхэригэй олзо оруулһан байгаа.

Нютагай һургуулиие дүүргэһэн залуушуул лэ совхоздо хүдэлхэеэ үлэдэг юм.

ХҮГЖЭМТЭ ҺАЙНДЭР

МОСКВА. Техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинуудай хүмүүжэмэлнүүдэй хүгжэмтэ искусствын бүхэроссин һайндэрэй уряанууд Москвада түрүүшынхеэ зэдэлбэ. Январиин 11-дэ нээгдэһэн энэ харалга партиин XXVII съездэ зорюулагдана.

Техническэ мэргэжэл олгодог һуралсалай талаар РСФСР-эй гүрэнэй комитет болон Бүхэроссин хоорой бүлгэм «Бидэ—хүдэлмэришэн ангиин эдир түлөөлэгшэдбди» гэһэн уряатай фестивалиие үүсхээ юм. Ростов-на-Дону хотоһоо дуу, хатарай «Дон» ансамбль, Коми АССР-һээ национальна инструментнүүдэй оркестр, Свердловскын баянистнуудай оркестр, бусад коллективүүд бэлиг шадабаряа харагшадта харуулха. Республикын бүхы городууд болон һуурин тосхонуудаар харалга мүн лэ үнгэргэгдэхэ.

Хүгжэмтэ һайндэрэй программын ёһоор бүхэроссин семинар-зүблөөн үнгэргэгдэхэ. Тэрээндэ хабаадаха соёлой байшангуудай хоорой коллективүүдэй, ПТУ-нуудай дэргэдэхи һурагшадай дуу, хатарай ансамбльнуудай хүтэлбэрилэгшэд уран һайханай бүлгэмүүдые хүгжөөхэ хараа замуудые, ерээдүйн хүдэлмэришэдые гоё һайханиие ойлгожо, сэбэр сэхэ ябадалтайгаар һургаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА ЗОРЮУЛЖА

КОЗЬМОДЕМЬЯНОВКА (Амарай область). Ленинэй ордентэ «Приамурье» колхозой ажалшад түрэл ажахыһаа гарангүйгөөр, бэеэ аргалуулжа, амарха аргатай болоо. Тус колхоз Алас-Дурна хизаарай эгээл томо ажахынуудай нэгэниинь юм. Үзэсхэлэн һайхан нуур сөөрэмэй эрье дээрэ ажахын түб буусатай зэргэлээд колхозой санатори-профилактори ашаглалгада үгтэнхэй. Хоёр хүнэй байха таһалганууд, столово, сауна ба гимнастика эрхилхэ зал, шабараар аргалха газар эндэ бии. Колхозой мүнгэ зөөреэр энэ профилактори баригдаа. Гансал колхозой бэшэ, харин бусадшье ажахынуудай хүдөөгэй зуу гаран ажалшад эндэ һара бүри амарха байна. Элүүржүүлгын тус хотохон үшөө үргэдхэгдэхэ зэргэтэй. Агропромышленна комплексын талаар колхозой партнернууд энэ хүдэлмэридэ баһал хабаадаха юм.

(ТАСС).

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

УЯЛГАА ГҮЙСЭД МЭДЭРЭЭД...

Проходной гарамсаараа, самбар дээрэ ангуушад ба загаhашадай бүлгэмэй гэшүүдэй суглаан тухай, мүн гитараар наадажа hураха дуратайшуулда «Текстильщик» гэжэ соёлой байшанда хүдэлдэг гитаристнуудай кружогто бэшүүлхэ тухай соносхолнуудые обёорбобди.

Юрэдөө, ниислэл хотымнай нарин сэмбын комбинадта иимэрхүү хэмжээ ябуулганууд үдэр бүри үнгэргэгдэжэ байдаг. Предприятиин захиргаанай, партийна организациин үйлэдбэриингээ хажуугаар ниитын ажабайдалда эды ехэ анхарал хандуулдаг байhаниинь hайшаалтай. Эсэсэй эсэстэ энэ заншал ажалдань лэ нэмэри боложо үгэнэ ха юм.

Тус предприятиин ажабайдалда илангаяа полит-hуралсалай шухала hуури ээлдэгыень ноохо илгадаг цехэй hургуулиин нэгэ хэшээлэй жэшээ дээрэhээ бүри элеэр ойлгообди.

Тус цех предприяти соогоо түрүү коллективүүдэй нэгэн юм. Энээ руу оло дахин ябагдаа. Теэд ерэхэ бүриш онсо шэнжэтэй оршон байдалынь сэдьхэлыеш абаhаар ээлээдхидэг.

Комбинадай хорёо соогуур мишэ тиишээ зурыhан асфальт харгынуудай хажуугаар зундаа үнгын сэсэгүүд үргэлжэ тарятай хэрэгдадаг. Халаануудай забhарта сэсэрлиг энэ далайнь hэбшээндэ долгисоhондол болобо, зунай эреэн-маряан хубсаhа үмдэhэн эхэнэрнүүд өөдэ уруугаа субашадаг.

Шэмэрүүн үбэлэйшье үедэ сэсэгүүд олон. Газаа бэшэ ааб даа, харин цехтэй зэргэлээд байhан тусгаар таhалга соо. Эхэнэрнүүд гээшэмнай иимэл нимгэн сэдьхэлтэй, гоё hайханда дуратай зон ха юм.

Намайе эндэ угтаhан ноохо илгалгын цехэй партийна организациин секретарь А. Л. Иванова коллективэйнгээ шэнэ табан жэлдэ яагаад орожо байhан тухай хөөрэнэ:

— Үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбые цехнай 1985 оной декабриин 6-да дүүргээ hэн. Урдань бригадануудтамнай тус тустаа 8—9 хүн хүдэлдэг байгаа hаа, мүнөө цехэй 4 участогай тус тустань 5—6 иимэ бригаданууд нэгэдхэгдэжэ, ажахын тоосооной гуримаар шэнэ жэлhээ хүдэлдэг болонхой. Эгээл танай ошохоо байгаа полит-hургуулиин hурагшад, коммунистнууд, тэдэнэй пропагандист, халаанай мастер Н. П. Коробенко шэнэ гуримые бодото ажал дээрээ туршажа захаланхай.

Нина Павловна наhаараа залуушье hаа, партийна hуралсалые 3-дахи жэлээ хүтэлбэрилнэ, харин пропагандистаар 1975 онhоо хүдэлдэг байна. Мүнөө тэрэнэй заадаг марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриин hургуулида hурагшад цехэй «А» халаанай 14 коммунистнууд КПСС-эй түүхые хоёрдохи жэлээ шудалжа байнхай.

Тус хэшээл Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай hүүлээр арадай ажахые hэргээн хүгжөөхын түлөө партиин ябуулhан тэмсэлдэ болон социализмын дэлхэйн системын бүридэн бии бололгодо зорюулагдаhан байба.

Цехэй улаан булан соо аятай зохид. Хажуу тээхи ханаарнь — мүрысөөндэ илаhанай түлөө коллективэй абаhан шагналнууд, «Коммунистнууд хододоо түрүү зэргэдэ» гэhэн стенд үлгөөтэй. Харахадам, энэл хэшээлдэ hуугааша hурагшадай зурагууд байна.

Һаяхана үнгэрhэн городской партийна конференци дээрэ нарин сэмбын комбинадай ноохо илгагшадай бригадир С. Я. Козулинада үгэ үгтэнэ гэжэ соносхоходонь, сэбэр сагаан шарайтай эхэнэр ендэр дээрэ гаража, түрэл предприятиингаа, цехэй хүдэлмэри тухай хөөрөө бэлэй. Тэрэ конференци дээрэ энэ түрүү бригадир КПСС-эй горкомой гэшүүнээр hунгагдаа hэн. Мүнөө Софья Яковлевна полит-hуралсалда хабаадалсажа байна. Тэрэ цехэй эгээл үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Бу-ри 9-дэхи табан жэлэй дүнгөөр Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байгаа. Фото-зурагууд дээрэ оло дахин хараhан ноохо илгагшадай суута бригадир, Буряадай комсомолой шангай лауреат Бальжима Аюшеева. Мүнөө Бальжима Эрдынеевна энэл цехтэ ахалагша мастераар хүдэлнэ.

Темэеэ hурагшадайнгаа дэбтэрнүүдтэ бэшүүлээд, Нина Павловна лекциеэ эхилбэ. Тобшохон баримтануудта үндэhэлэн, дайнай үзүүлhэн гай зоболон, hандарал хохидол тухай, иимэ эрхэ байдалда арадай ажахые hэргээн хүгжөөхын түлөө партиин үүсхэhэн тэмсэл тухай пропагандист тон юрынхеэр, яаралгүйгөөр, эсэнгишье гэхээр аалихан хоолойгоор хөөрэнэ. Теэд улаан булангай хойморто табяатай байhан ута столые тойроод hууhан hурагшадынь үгэ бүхэниень тон хайхаар тодон абана хэбэртэй. Заримашуулдал, хоолойгоо шанга, hула болгожо байжа, гоёор дуугархые тэрэ огто оролдоногүй.

Пропагандистын зураглан хөөрэжэ байгаа дайнай hүүлээрхи hэргээн хүгжэлтын үедэ эдэ hурагшадай үсөөниинь түрөөд байгаа юм. «Гэбэшье имагтал эдэ жэлнүүдтэ арадаймнай бүтээhэн түйлай ехэ ажалай ашаар хожомоо түрэhэн үетэнэй балшар бага наhаниинь сэсэглэн hалбаржа, жаргалтайгаар үнгэрөө бшуу. Эдэ үетэн бидэнэр лэ гээшэ аабди»,— гэжэ Н. П. Коробенко тобшолно.

— Басагад! — гэжэ hурагшадтаа дүтэ ойрын хүнэй маягтайгаар хандан, Нина Павловна үргэлжэлүүлбэ:— Арадай ажахые hэргээн бодхоохо тэмсэлые толгойлхотоёо хамта партимнай Совет ороной арадуудай хани барисаае бэхижүүлхэ талаар ехэ оролдолго гаргажа, саашанхи амжалтануудтаа бата найдамтай үндэhэ hуури табяа hэн.

Энэ хэлээшэнь тон зүб. Тус полит-hургуулиин hурагшадай, бүхы цехэйшье хүдэлмэрилэгшэдэй бүридэлые абаа hаа, ородууд, буряадууд аха дүү ёhоор харилсан, hурана, ажаллана. Өөрөө пропагандист Брянска областьдо түрэhэн юм. Нютагайнгаа Клинцы хотодо бүд нэхэлгын техникум дүүргэжэ, арба гаран жэлэй саана Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта ерээд, ахалагша ноохо илгагшаар нилээд удаан хүдэлжэ, халаанай мастер хүрэтэр дэбжээ. Мүнөо цехэй начальнигай уялга саг зуура дүүргэнэ.

Энэ коллективтэ хүдэлхэеэ ерэhэн хүн бүхэн лэ өөдөө ургаха аргатай юм. Бүхы оршон байдалынь, хүдэлмэришэдэй дунда ябуулдаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри энэ зорилгодо зорюулагданхай. Эндэ хүдэлжэ эхилэмсээршни, шинии урда табигдаhан эрилтэнүүд тодорхой эли байха. Гаргаhан үүсхэл оролдолго, алхам, хүдэлсэ бүхэншни гүйсэд обёорогдожо, тодорхой тоо бүридхэлдэ оротажа байха. Цехтэ оромсоор, бүри коридорhоо эхилээд, наада ханаарнь үргэлжэ харуулан ойлгуулха зүйлнүүд дэлгээгдэнхэй. Миин өhын тэдыдэ, тушаан боложо үлгэжэрхиhэн саарhанууд бэшэ, харин тусхай штабай хүтэлбэри доро мэргэжэлтэ зураашын шэмэглэhэн зүйлнүүд. Мүнөөдэр, үнгэрэгшэ недели, hара, кварталда хэнэй яагаад хүдэлhэниинь элирхэйлэгдэнхэй. Амжалта түйлаа hаашни, тэрэл үдэртөө гү, али үглөөдэрынь уран гоёор бэшэhэн амаршалга гаргагдаhан байха. Урматайл даа иихэдэ. Илангаяа залуушуулда. Социалис мүрысөөнэй хүсэн гээшэ энэл ха юм. «Дайнай hүүлээрхи жэлнүүдтэ ороноймнай ажалшадай 90 процентнь мүрысөөндэ хабаададаг байгаа hаа, мүнөө 98 процент болонхой»,— гэжэ Нина Павловна сасуулаадхиба. Тиигээд иигэжэ тобшолно: — Арадай ажахые hэргээн бодхоохо хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй үүргэ сэгнэшэгүй ехэ байгаа юм. Теэд мүнөөшье, орон соомнай шэнжэлэлгын ажамидаралта «hэбшээнэй» үзэгдөөд байхада, мүрысөөнэй эмхидхэл ажалшадай бодото эрилтэнүүдтэ бүри гүйсэдөөр харюусадаг болонхой.

Нарин сэмбын комбинадта мүрысөө ябуулхаа талаар баян дүршэл, заншал бии. Мүнөөшье тус hургуулиин hурагша, ноохо илгагшадай суута бригадир, КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн З. П. Аносова КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэр болотор хоёр hарынгаа түсэбые дүүргэхэ гэhэн уялга абанхай. Энэ үүсхэлыень цехэй 8 бригада дэмжээ.

Омогорхомоор даа, үнэн зүрхэнhөө омогорхомоор. Урмашамааршье.

«Текстильщик» гэжэ соёлой байшанда партиин Октябрьска райкомой социалис мүрысөөнэй талаар үнгэргэhэн нэгэ научно-практическа конференци дээрэ нарин сэмбын комбинадай директор К. П. Альцман тусгаар талаан бэлигтэйшүүлые холуур, ондоо hалбаринуудаар, кино, ном соогуур бэдэрэлтэгүй гэжэ мэдүүлээ бэлэй. Тиигээд онсо бэлигтэй хүдэлмэришэ басагад, эхэнэрнүүдэй дунда Бальжима Аюшеевае нэрлэhэн юм. Үнэхөөрөөшье, Хурамхаанай Аргата нютагhаа гараhан hүбэлгэн бэрхэ энэ басаганай нэрэ Буряад орон соогуураа үргэнөөр суурханхай.

Теэд Бальжимадал адли бэрхэшүүл нэн түрүүн предприятидаа тусгаар хайра хүндэдэ хүртэдэг гээшэ. Тэдэнэй дүрэ зурагууд, тобшохон намтар, хүдэлмэриинь дүнгүүд эгээл обёорогдомо газарнуудта эндэ үлгөөтэй.

Энээнhээ уламжалан, юу хэлэхэеэ hананабши гэхэдэ, хүн бүхэнэй оролдолго, хубита ямаршье ажалда тодорхой сэгнэлтэдэ хүртэжэ байха ёhотой. Энэл ушарта өөрынгөө хубитые улам нэмээхэ гэhэн хүнэй эрмэлзэлынь саашадаашье дэбжэжэ, эсэстэнь хамтын лэ ажал урагшатай болохо ха юм.

Партиин түүхэ шудалхатаяа хамта пропагандист предприятиингаа, цехэй партийна организациин түүхэдэ хабаатай зүйлнүүдые бэдэржэ олохо даабаринуудые hурагшадтаа үгэдэг заншалтай. Жэшээнь, түрүү бригадир В. Ф. Дмитриева комбинадта урдань хүдэлhэн зонтой хөөрэлдэжэ, предприятиин түрүүшын партийна организаци тухай hонирхолтой мэдээсэл бэлдээ hэн. Эдэ мэтэ баримтанууд ямар ехэ хүмүүжүүлхы удхатай гээшэб.

...Хүдэлмэришэн хүнэй сагынь хэды гамтайшье, халаанай hүүлээр булта гэр гэртээ яараашье hаа, ямар зорилготойгоор hуралсалда хабаадажа байhанаа эдэнэр гүйсэд мэдэнэ. Ушар ёhо мэдэжэ, шударгыгаар ажаллаха гэшэ коммунистын хуулита уялга ха юм.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

Областной партий

конференциин деле

ЭСЭГЫНГ ЗААҺАН ЗАМ

Газаа ехэл жабартай хүйтэн аад, хармаг саhахан бударжал байна. Энэ үглөөгүүр эртэлжэ бодоhон Лубсан-Нима хонидоо дулаан байраhаань гаргажа, тэжээл хубаарилан тараагаатай хорёо руугаа оруулаад хаажархиба. «Одоол энэ hайхан үбhөөр үл залгуулаад, мүнөөдэр үдэшэлэн болотор Первомаевкын зүүн-хойтохи ешмээнэй полидо адуулха ёhотойб» гэжэ тэрэ досоогоо бодомжолно.

Тон саада захын хорёо соо эдеэлжэ байhан хээр морёо хүтэлжэ, гэрэйнгээ үбэртэ асарhаар эмээллэбэ. Эдэ бүгэдэдэ балай ехэ сагшье ошобогүй хэбэртэй. Эмээллээтэй морёо вагон-гэрэй саада талын хорёогой гасуудань асаржа уяад, үшөө юу хэхэ бэлэйб гэhэн мэтээр гэдэргээ эрьен хараба. Бүхы юумэниинь хуу гуримтай. хэгдэхэл ёhоороо ябажа байhандань урматай түргэхэн алхалаад гэртээ орошобо.

Лубсан-Нимын хани нүхэрынь Альбина үни хада сай аягаланхай, үбгэеэ хүлеэжэ байба.

— Альбина-аа! Иигээд хонидойнгоо үбhэеэ эдижэ дүүргэхэтэйнь сасуу бүлеэн уhаар ундалуулаад, тэрэ үнинhөө хойшо хорхойтодог полиин үлэгдэл дээрэ адуулхамни гээшэ. Үдэшын таба зургаан сагбагаар тэхэрижэ бусахаб,—гэжэ гэрэй эзэн хани нүхэртөө илдамаар хандан хэлэнэ.

— Сайгайнгаа халуун дээрэнь уужархи. Хоёр үхибүүднай унтажал байна. Шуурга зүгнөө юм гү? Үни хада бодоод, гүйлдэгшэ hэмнай,— гэжэ hамганиинь хэлээд, үхибүүдэйнгээ унтажа байhан таhалга руу орошобо.

...Үглөөгүүр hайхан хяаг үбhэ hайса эдиhэн, садатараа уhалаад гараhан хонидшье hолоомоной hүринүүдэй хажуугаар ешмээнэй үлэгдэл, мэхиинэ онгиргожо. ехэл байратайгаар, таруугаар бэлшэнэ. Ахалагша хонишон хээр моринhоо буугаад, hолоомоной hүриин үбэр хажууда лаб hуушаба. Үндэр хара хээр мориниинь заhамал дэлhэтэй гоё хүзүүгээ нугалан, шэхээ hэрмылгэжэ, иишэ тиишээ хараашална, нэгэ үе номгохоноор дууран хажуудань зогсоно. «Зай, ши бидэ хоёр нүхэсэhөөр дүрбэдэхи жэлнай ябажа байна. Хоюулан эжэлшэhээр үбэлэйшье хүйтэндэ, зунайшье аяма халуунда хонидой хойноhоо ото-hэтэ дахена гээшэ хабди даа» гэжэ тэрэ моринойнгоо халуухан хоншоорыень эльбээд абана.

Байратайгаар бэлшэжэ ябаhан хонидоо хаража, оршон тойрэнхи намдуу байдалда зүрхөө ээлэгдэн, Лубсан-Нима элдэбын hанал бодолдо абтана. Первомаевкын дунда hургуули дүүргэhэнээ, техническэ мэргэжэлэй училищида орожо, связистын мэргэжэлтэй болоод, тэрээгээрээ удааншье хүдэлэнгүй сэрэгэй албанда мордожо, энэл мэргэжэлээрээ албая хэhэнээ, hүүлдэнь түрэл нютагайнгаа хэлхээ холбооной отделенидэ связистаар хүдэлhэноо, 1979 ондо Альбинатай гэрлэhэнээ, хойто жэлынь эсэгэтээ хамта хонишоноор ажаллаhанаа дээрэ дээрэhээнь hанаандаа оруулна.

Хонин ажалда хорёод гаран жэлэй туршада хүдэлжэ, наhанайнгаа пенсидэ гараhан Аюша Олзобоевич hая гэрлэhэн хүбүүндээ нэгэтэ иигэжэ хэлээ hэн:

— Зай. хүбүүн, иигээд айл бүлын тоодо оробо, нүхэртэй болобо гээшэш. Хонишон болоод хүдэлөө hаатнай, хайшаа юм? Бэримнайшье малшанай бүлэдэ түрэhэн хүн байна. Юун гэжэ hананаш?

— Баабай, би үшөө hайн мэдэнэгүйб. Хөөрэлдэжэл үзэхэ зон бэшэ гүбди? Альбина лесотехникум дүүргэhэн, техник-механик мэргэжэлтэй ха юм,— гээд Лубсан-Нима эсэгынгээ урдаhаань хараад hууба.

— Өөhэдынтнай мэдэхэ хэрэг. Али город руу ошохо гэжэ байгаа зон гүт? Городтошье ажал олдоно ааб даа. Хаанашье хүдэлхэдэ, юрэдөөл, хамаагүй. Теэд эхэ эсэгынгээ бүхы наhаараа шахуу эрхилжэ ябаhан хэрэгыень таанад, үхибүүднайл үргэлжэлүүлхэ ёhотойт,— гэжэ баабайнь эридээр хэлээ hэн.

Тиигэжэ дүрбэн жэлэй саада тээ Лубсан-Нима Олзобоев hамгантаяа «Дружба» совхозой хонишод болоо бэлэй. Эдэ хоёр залуушуул ганса гэртэхинэйнгээ hэшхэл тэбшэжэ, hанал бодолыень дүүргэхын тула хонишод болоо бэшэ ааб даа. Лубсан-Нима Альбина хоёр бүри багаhаа хойшо эхэ эсэгынгээ хажууда хурьгадай. хонидой маараа шэхэндээ бүхөөр хадууража, тэдэнтэй наадажа өөдөө болоhон залуушуул ха юм. Альбинынхшье гэртэхиниинь Сэлэнгын районой Сэлэнгын совхоздо баhал хонишодоор ажалладаг байhан. Тиимэл хадаа эжы абынгаа бүхы наhаараа хэжэ ябаhан ажалда юундэ дурагүй байха гээшэб. Тиигээдшье ехэнхидээ хүнүүд гэртэхинэйнгээ эрхилжэ ябаhан хэрэгыень саашадань үргэлжэлүүлдэг заншалтай ха юм.

Тэдэнэрэй тоодо Лубсан-Нима Альбина хоёр жаахашье маргангүй, хонишон лэ болоhон байна бшуу.— Тусхай мэргэжэлтэй хүн аад, хонишон болоhондоо нэгэтэшье гэмшэгшэгүй. Энэшье hалбарида залуушуул олоороо хүдэлхэ ёhотой. «Түрүүшын жэлдэ эсэгэмнай мандаа хамhалсаа. Хойто жэлынь өөhэдөө отара даажа, Шэнэ Бааза гэжэ газарта түбхинэhэн зомди. Маанадтай хамта баhал залуу айл Константин, Майя Содбоевтон хонишод болоо hэн. Иигэжэ бидэ жэл бүхэндэ хоорондоо мүрысэн, ажалланабди»,— гэжэ ахалагша хонишон мүнөө намтай уулзахадаа хөөрэнэ.

Аюша Олзобоевич түрүүшын үедэ ехэхэн туhа хүргөө, хони, хурьгадые хайшан гэжэ эдеэлүүлхэ, уhалхаhаа эхилээд. үнэтэй сэнтэй hургаал хэлэжэ үгөө.

— Эсэгын захяа заабари үнэтэй байдаг. Мүнөө хажуудамни хүдэлөөгүйшье hаань, hургаалыень ходо hанажа, дүү хүбүүндээ өөрөө хэлэжэ ябагшаб. Аюурнай hамгантаяа хурьга абалгын үедэ ерэжэ, ехэхэн туhа хүргэдэг, — гэжэ Лубсан-Нима мэдүүлнэ.

Иигэжэ залуу хонишон он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума дүй дүршэлөөр улам баян боложол ябана бшуу. Тэрэ респуб-ликынгаа түрүү хэр
ажалаарнь, дүй
ходо hонирхо
шадабарияа дээш
ла оролдодог.
даа Л-Н. Олзоб
бригадын коллек
зэргэдэ батаар
рүүшынгээ жэлдэ
эхэ хонин бүри
ондо —100 хурь
харин нёдондо
тагаанhаа болож
түл абажа түлж

— Нёдондо
дэ гаража шад
ниднай наhаар
байжа, hү бага
Энэ дутагдалые
ла совхоз үнэз
ёhотой аад, тэ
хангажа шадааг
гэхэдэ, тахяагай
талдаа. Теэд би
дутуу дунданууд
ашажархиха
найшье талаhаа
биил ааб даа,—
ша хонишон хэл

— Хэды хүш
рай тохёолдоход
тэшье шаг шууя
га хургыень ол
шье бэрхэшээл
багатайгаар гара
hээшье олон
ноохо ехээр
ажахын ахама
Ж. И. Евграфо
дэ оролсоно.

Эдэ ажалша
байгша ондо зуу
заатагүй орохоор
на. Тэдэнэр ма
гэдэ эрхим
хүрэжэ ерээд,
hайнаар үнгэргэ
абаха харюусал
түгэс бэлдэнхэй.
лынь дулаалагда
дагданхай, сонх
лэгдэнхэй. Газаа
жэзл элбэгээр
хай. Хонид бүл
лагдана.

Иигэжэ эдэнэр
дохи табан
жэлдэ зуун эх
hоо 100 хурь
жүүлхэ, толгой
дунда зэргээр
ноохо хайшал
хурьган бүхэнэ
рые эхэhээнь
килограммда хү
готой.

Совхозой түр
нэгэн, комму
Загарайн рай
БЛКСМ-эй XIX
гат байhан Лу
шеевич Олзобо
коммунистнууд
тийна XXXIII
делегадаар hая

Иимэ үндэр
рида хүртэхэ
бэлэн хэрэг
Нима энээние
рээ гэршэлжэ
Тэрэнэй дүрбэн
соо амжалтатай
hыень КПСС-эй
эй райкомуудай
грамотанууд,
хи табан жэлэй
деец», «Мал аж
рүүшүүл» гэhэн
дэгүүд, «Ажалд
най түлөө» гэhэ
дахин гэршэлжэ

Нүхэр Олзоб
даашье амжалт
зориhондоо
дань батаар на

Загарайн рай
ЗУРАГ ДЭЭРЭ
нишон Л-Н. А.
Р. АБИДУ

ҺЭЛЬБЭН ШЭНЭЛХЭЭР

1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектын «Капитальна барилга» гэhэн хэhэг соо иимэ мүрнүүд бии: «Материальна, финансова болон ажалай нөөсэнүүдые нэн түрүүн хүдэлгэгдэжэ байгаа предприятинуудые техническэ талаар шэнээр зэбсэгжүүлхэ ба hэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэридэ зорюулха».

Энэ талаар Селенгинскын ЦКК-да саг үргэлжэ хэмжээнүүд абтана. Онсолбол, уhа хэрэглэлгын системые hэльбэн шэнэлэлгэ урагшатайгаар ябуулагдана. 8-дахи СМУ-гай барилгын 3-дахи участогай М. М. Горюновой хүтэлбэрилдэг комплексно бригада эндэ барилга хэнэ. Үнгэрhэн жэлэй апрель hарада Горюновой бригадынхид ажалда хабаадалгын коэффициентээр салин хүлhэеэ хубаарилха нэгэ нарядта хүдэлхөөророhон юм.

— Нэгэ нарядта хүдэлхөөр ороhонhоо хойшо ажалай журам, хүдэлмэриин шанар эрид hайжараа, ажалай бүтээсэ дээшэлээ. Үсөөн хүнэй тоотойгоор ажаллабашье, түсэбөө ходо үлүүлнэбди,— гэжэ М. М. Горюнов хөөрөө hэн.

hүүлэй хоёр жэлэй туршада түрүү бригада түсэбhөө гадуур 85.600 түхэригэй хүдэлмэри хээ.

Бригадир Горюнов олон жэлэй саана Бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхогдоhон Селенгинскын ЦКК-е барилсахаар ерээ hэн. Элдэб олон участогуудта тэрэ үнгэрhэн жэлнүүдтэ хүдэлөө, бригадануудые хүтэлбэрилөө. Комбинат тээшэ түмэр замай hалаа барилгада ехэ эдэбхитэй хабаадаа hэн. —«Ямаршье орёо байдалда ороо hаа. заатагүй аргыень олодог»,— гэжэ бригадир тухайгаа нүхэдынь хэлсэдэг юм.

Үнинэй барилгашад П. Т. Рычков, В. А. Коротков, В. С. Буранов, В. Х. Сафиулин болон бусад коллективэй найдамтай хүнүүдынь болонхой.

КПСС-эй XXVII съездые угтуулан, М. М. Горюновой бригада цехүүд хоорондын эстакада барилгые дүүргэхээр зоригжонхой.

М. ФЕДОРОВ.

1-дэхи классай жолоошон Виктор Борисович Баровский Улаан-Үдын 3-дахи городой автотранспортна предприятиин 3-дахи колонодо үнинэй хүдэлдэг. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадада дүй дүршэл ехэтэй 17 жолоошод хүдэлдэг. Виктор Борисович ГАЗ-53 түхэлэй автомашинада хүдэлхэдөө, жэл бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг зантай. Предприятиин түрүү жолоошод ардаа нэгэдэжэ табан жэлэйнгээ түсэб байгша оной июль hара соо дүүргэhэн юм. Тэрэ КПСС-эй гэшүүн, коммунис ажалай ударник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист В. Б. Баровский.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҺОНИРХОЛТОЙ ВЫСТАВКЭ

ТБИЛИСИ. Грузиин политехническэ институтда hая нээгдэhэн выставкэ дээдэ hургуулинуудай мэргэжэлтэд болон студентнэрэй шэнжэлгэнүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар туhалха байха. Энэ өөрсэ янзын выставкэдэ шэнжэлгэнүүдэй автернууд, академическэ болон hалбариин институудай эрдэмтэд, хотын түрүү предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд суглараа. Туршагдажа байhан машинанууд, хэмжэдэг аппаратура болон приборнууд, алмалтатай технологиин проектнүүд, шэнэ материалаар хэгдэhэн зүйлнүүд эндэ табигданхай. Эрдэм ухаанай болон промышленностиин хоорондохи холбоое улам дүтэ болгохо гэшэ выставкын зорилго болоно.

Һаяхан горисполкомой дэргэдэ байгуулагдаhан hалбаринууд хоорондын территориальна нэгэдэлэй иимэ үүсхэл гаргаhаниинь hайшаалтай. Экономикые хүтэлбэрилгэдэ нютагай Соведүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Эрдэм ухаанай, техникын болон үйлэдбэриин нэгэдэлые нарижуулан hайжаруулха асуудалнуудые hалбаринууд хоорондын нэгэдэл шиидхэхэ юм.

Жэшээнь, тэрэнэй хабаадалгатайгаар политехническэ институт болон Димитровэй нэрэмжэтэ авиационно завод тус тустаа мүнгэ hомолжо, предприяти дээрэ научно-үйлэдбэриин участок эмхидхээ юм. Хатуу шудхасаар hиилүүр бүтээхэ технологи эндэ зохёогдожо, үйлэдбэриин эрилтэнүүдтэ хүргэгдөө. Оройдоол нэгэ жэлэй туршада энээнэй ашаар предприятида 150 мянган түхэриг алмагдаа. Дээдэ hургуулинуудай эрдэмтэд болон студентнэрэй шэнжэлгэнүүд авторска 25 үнэмшэлгэдэ хүртөө. Выставкэдэ табигдаhан бүтээлнүүдэй олонхидонь «худалдан абагшад» олдоо. Тобшолон хэлэбэл, отолдог зэр зэмсэг бүтээхэдэ хэрэгтэй вольфрамгүй хатуу шудхасаар Тбилисиин инструментальна завод hонирхоо.

Грузиин хүдөө ажахын институтда удаадахи выставкэ үнгэргэгдэхэ юм. Город шадархи совхозууд болон предприятинуудай хамhабариин ажахын мэргэжэлтэд дээдэ hургуулинуудай багшанарай дурадхалнуудтай выставкэдэ танилсаха байна.

(ТАСС).

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ҮНДЭР УРГАСА—ҮРЭҺЭНЭЙ ШАНАРҺ

Үбэлэй хаhын түлэг дундашье ажахынуудай агрономууд мүнөө ерэхэ намарай ороохо тарянай баян ургасын хуби заяан тушаа hанаа сэдьхэлээ, анхаралаа хандуулжа байhаниинь элитэ. Тэдэнэр түбхын түрүүн ороohото ургамалнуудые ямар сортын үрэhөөр хаана хайшан гээд тариха тухай түсэб, технологическа картануудаа зохёоно, үрэhэн болгохо тарян ургуулжа абаха үрэжэл hайтай газарнуудые шэлэнэ. Энээнhээ гадна тэдэнэрнай ерэхэ хабарай тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ үрэhэнэй ямараар хадагалагдажа байhые үшөө дахин нарин нягтаар шалгана. Хэды шэнээн ямар үрэhэн андалдагдахаб, hэлгэгдэхэб гэжэ хараална, зарим ажахынуудынь бүри мүнөөнhөө хэрэгтэй хүрэнгэеэ бусад колхоз, совхозуудтай, мүн гүрэнэй нөөсэhөө андалдажа, hэлгэжэ эхилэнхэй.

Республикын ажахынуудта ерэхэ хабар таригдаха үрэhэн мүнөө ямар шанартай байнаб, үшөө хэды шэнээн үрэhэн хэрэгтэйб гэжэ харабал, иимэ байна. Байгша оной январиин 1-нэй мэдээгээр ажахынуудта страховой нөөсэгүйгөөр, бүхы хаагдаhан үрэhэнэй 65 процентнь тарилгын шанарта, харин 33 процентнь лэ 1-дэхи ба 2 дохи классай шанарта хүргэгдөөд байна.

Хэрбээ, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, мүнөө дээрээ тарилгын шанарта хүргэгдэhэн үрэhэнэй хэмжээн 15 процентээр, мүн нэгэдэхи ба хоёрдохи классуудайхинь — 11 процентээр ехэ болгогдонхой. Гэбэшье энээгээр hанаагаа амарха үндэhэн үгы, үрэhэнэй шанарые hайжаруулжа, ехэнхииень нэгэдэхи, хоёрдохи класста хүргэхэ бүхы хэмжээнүүдые абаха шухала болоно.

Мухар-Шэбэрэй районой ажахынууд hайн шанартай тарянай хүрэнгэ бэлдэнхэй. Эндэ бүхы үрэhэнэй 90 процентые тарилгын шанарта, харин 51 процентhээ ехые нэгэдэхи, хоёрдохи классай шанарта хүргэнхэй.

Тэрэшэлэн Хяагтын районой колхоз болон совхозуудта бүхы бии байhан үрэhэнэйнь 81 процент, Бэшүүрэй районлдо — 80, Тарбагатайда—80 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдөө, дээдэ классай үрэhэн урда жэлнүүдэйхитэй сасуулбал ехэ болгогдоо. Зэдын, Түнхэнэй районуудай ажахынууд хүрэнгын үрэhэнэй шанарые hайжаруулха талаар горитой хүдэлмэри хээ гэжэ тэмдэглэхээр.

Ерэхэ ургасадаа бодото анхарал хандуулдаг ажахынууд мүнөө бүхы хэрэгтэй үрэhэеэ саг соонь хуу hайнаар сэбэрлэжэ бэлдэнхэй. Тусхайлбал, Хяагтын районой «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй районой «Авангард» совхоз, «Родина», Ленинэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй районой Калининай, XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Рассвет», Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозууд, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй районой «Забайкалец», Түнхэнэй совхозууд болон бусад ажахынуудые онсолон нэрлэхээр.

Дурсагдагша ажахынуудай ахамад агрономууд, үрэhэнэй хэрэг эрхилдэг агрономууд болон хүтэлбэрилэгшэд тарянай үрэhэ ургуулха, бэлдэхэ асуудалнуудта саг үргэлжэ анхаралаа табидаг байна. Үрэжэлтэй hайн газарнуудые шэлэжэ, үрэhэнэй участогууд болгодог, нютагуудайнгаа байгаалиин эрхэ байдалда тааража сортнуудай үрэhөөр агротехническэ зохид болзортонь тарилга хэнэ. Тиихэдээ ургамалнуудай түргэнөөр эдеэшэхынь тула фосфор элбэгтэй утэгжүүлгэ үрэhэнтэй хамта нэгэ адли зуруудта, нэгэ адли гүнзэгыдэ оруулдаг. Үрэhэнэй участок гэжэ ажахын хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй мэдэжэ байхын тула заха булангуудтань баханануудые зоожо тэмдэглэдэг, ургасын хойноhоо саг соонь харууhалжа, буртаг үбhыень сэбэрлэжэ, ондоо ургамалнуудай гараа hаань, түүжэ хаядаг, холисогүй сэбэр байлгадаг гээшэ.

Мүн эдэ ажахынуудта хүрэнгын үрэhэ сорт сортоорнь наринаар илгажа сэбэрлэхэ, хатааха нягта гурим хэрэглэгдэдэг. Агрономуудай үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэриин хойноhоо шанга хиналта тогтоодог дээрэhээнь бүхы үрэhэнэй ехэнхинь имагтал нэгэдэхи, хоёрдохи класста хүргэгдэдэгынь гайхалгүй.

Энэ жэлдэ тарилгада хэрэглэгдэхэ ороohото ургамалнуудай хүрэнгэ хааха түсэбые дүүргэжэ, нютагай эрхэ байдалда тааража үрэhөөр өөhэдыгөө хүсэд хангаhан, мүн бүхы үрэhэеэ нэгэдэхи, хоёрдохи классай тарилгын шанарта хүргэhэн 25 ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, ахамад агрономууд болон агрономсеменоводууд hарын салингаар шагнагдаха, тэрэнhээ гадна үрэhэ хааха, тэдэниие тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэридэ хабаадалсажа шалгарhан хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаар урмашуулха гэhэн шиидхэбэри абтанхай.

Гэхэтэй хамта хүрэнгын үрэhые тарилгын шанарта үшөөл хүсэд хүргөөгүй ажахынууд бии. Жэшээлхэдэ, Загарайн, Захааминай, Кабанскын районуудай ажахынуудта бүхы хаагдаhан үрэhэнэйнь оройдоол 28 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдэhэн нэрэтэй.

Дээрэ заагдаhан районуудта элдэб холисотой үрэhэниинь ёhоор сэбэрлэгдээгүй дээрэhээ тэрэнь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй гэжэ тоологдоно.

Илгахада хүндэ бог үбhөөр холисотой обёосой, ешмээнэй, хара ороohоной ба шэниисын үрэhые сэбэрэйнь талаар тарилгын шанарта хүргэхэнь бэрхэтэйшэг ааб даа. Зүгөөр Загарайн райондо илгахада хүнгэншэг холисонуудтай, бог шоройтой 400 гаран тонно үрэhэнэй тарилгын шанарта үшөө хүргэгдөөгүй байhыень юугээр тайлбарилтайб? Республика дотор гансал энэ район, мүн баhа тэндэхи Онохойн совхоз гансаараа сэбэрлэгдэхээр иимэ үрэhэтэй аад, тэрэнээ хүсэндэнь хүргөөгүй байха юм.

Тус ажахын агрономууд нүхэд Н. А. Дмитриев ба Т. И. Горносталь, мүн совхозой директор нүхэр Г. В. Пруидзе гэгшэд үрэhэ бэлдэхэ хүдэлмэридэ тон харюусалгагүйгөөр хандадаг, ямар шанартай үрэhэн ажахыдань бииб гэжэ оройдоо hонирходоггүй байшоо. Иимэ байдал нэгэл шалтагаантай гэхэдэ болохо. Ажахынуудай агрономууд үрэhэ сэбэрлэлгын хойноhоо хиналта хэдэггүй, энээндэ харюусалгагүйгөөр хандаhан дээрэhээнь иимэ байдал тохёолдоо. Эдэнэр үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэриин шанарые саг соонь шалгаагүй, үдэр бүри хэгдэhэн хүдэлмэриие бүридхэлдэ абаагүй, ургамалнуудые сорт сортоорнь илгаагүй байгаа бшуу. Тиихэдээ эдэ бүгэдые үлүү жэжэ хүдэлмэри гэжэ тоолоhон болоно. Зүгөөр мүнөө болоходо, дахин үрэhэ сэбэрлэжэ үлүү ажал хэхэ, салин хүлhэндэ нэмэлтэ гаргаша хэхэ баатай болоно. Илангаяа үбэлэй хүйтэндэ үрэhэниинь хүлдэжэ гэмтэнэ, оньhон түхеэрэлгэнүүдынь эбдэржэ, түлишэ-тоhодолгын хэрэгсэл үлүүсэ гаргашалагдана, эсэстээ продукци үнэтэй болоно гэжэ эдэ агрономууд юундэ ойлгоногүй гээшэб.

Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахамад агроном Б. Н. Чимитовэй муугаар ажаллаhые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эрхим шанартай репродукциин ехэхэн хэмжээнэй үрэhэ ондоо тээhээ худалдан абажа, 1984 ондо ехэхэн гаргаша гаргаhаншье hаа, ахамад агроном, мүн колхозой түрүүлэгшэ Г. Д. Тушинов энээнhээ бодото тобшолол хээгүй. Юуб гэхэдэ, тус ажахы үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэриеэ энэ жэлэй январиин 1 болотор унжагайруулhан байна. Зүгөөр республикын бусад ажахынуудтал адли нёдондоной ноябриин 1 болотор үрэhэеэ сүм сэбэрлэжэ дүүргэхэ бүхы арга боломжотой байгаа юм.

Энэл районой «Талецкий» совхоздо үрэhэн мүн лэ ехэ муугаар бэлдэгдэнэ. «Плодоовощхоз» нэгэдэлэй ажахынууд үрэhэеэ тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Үрэhэнэйнь оройдоол 48 процентнь таригдахаар бэлэн болгогдонхой, харин энэ хэмжээнэй үрэhэнэй 35 процентнь ёhоор сэбэрлэгдээгүй байhаар.

«Птицепром» нэгэдэлэй ажахынууд үнгэрhэн жэлэй энэ үедэ үрэhэнэйнгөө 73 процентые тарилгын шанарта хүргөөд байгаа hаа, харин мүнөө оройдоо 52 процентыень сэбэрлээ. Шанар муутай үрэhэнэйнь хуби аяар 37 процент болоно. Прибайкалиин, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Баргажанай, Хурамхаанай районуудай агрономууд арга боломжоhоо доогуур хүдэлнэ. Эндэ тарилгын шанарта хүргэгдэhэн үрэhэнэйнь хэмжээн оройдоо
болоно.

Буряадай хүдө
дэм-шэнжэлэлгы
туршалга-үйлэдб
ажахыда үрэhэн
hал муу занда
рилгын шанарта
үрэhэнэйнь хэм
22 процент бол
гээ талаар 50 п
малай гарасын
центдэ хүргэгдэ
логдоно.

Олон жэлэй
hэнэй шанар му
гаргаhан 201 тон
hоо оройдоол 2
шанартай байна.
олон жэлэй нө
сэбэрлэгдэнэгүй.

Хүрэнгын үр
шанарта хүргэх
тон хүшэр байда
байhан үедэ шан
hөөр тарилга хэ
хой, тарилгын
наринаар сахиж
бэл, хууляар
ажахынуудай х
болон агроном
ёhогүй гэшэ.

К.
республи
үрэhэнэ

ПАРТИИН ДОКУМЕНТНҮҮДЭЙ ПРОЕКТНҮҮДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭБДИ

САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХҮРЭМӨӨР

девгэй, илангаяа холын гүүртэ, отара дээгүүр хүдэлжэ ябаһан малшад худалдаа наймаанай һайн шанартай эд бараагаар, гэртэ хэрэглэгдэхэ элдэб техникээр үшөөл муугаар хангагдана.

Жэлэй алишье сагта малшан хүнэй ажал хүдэлмэри эртэ үглөөнһөө эхилээд, үдэшэ орой болотор үргэлжэлдэг ха юм. Тиимэһээ гэртээ бусажа ерээд, халуун эдеэ бэлдэхын тула түлеэ асаржа, тэрэнэй түлихэ баатай бологдоно гээшэ ааб даа. «Горение», «Марица» болон бусад электро-пеэшэнгүүдэй худалдаа наймаанда гарадаг һаань, бидэ малшад худалдажа абаха бэлэйбди. Энэ талаар совхозой дирекци, партком, профком мүн лэ хэмжээнүүдые абажа, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэй сугтаа энэ асуудал шиидхэхэ, эмхидхэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана.

КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект соо хэлэгдэһэн гүн гүнзэгы удхатай бодолнуудые дахин дахин уншахадаа, манай Үдын сомоной Соведэй харьяата газарай хүдөө һууринуудай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хүн зониие мүнөө табигдаһан эрилтэдэ хүрэмөөр үшөөл ханганагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Һууринаймнай худалдаа наймаанай байранууд хуушаржа байнхай. Тэдэниие һэльбэн шэнэлдэг һаань, һайн бэлэй.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хонишод, малшадай захилнуудые дүүргэнэгүй шахуу. Юундэ тиигэнэ гээшэб гэһэн асуудал ходол гарадаг. Теэд тэрэндэ харюу сахань тиимэшье хүндэ бэшэ ха. Юуб гэхэдэ, хүдөөгэй ажалшадта таарамжатай һайн эд бараан үсөөнөөр асарагдажа, олоной эрилтэ хүсэдөөр хангагданагүй.

Заримдаа нэгэ зарим хүнүүд «хони, үхэр адуулжа, ябаһан хүндэ юун гоё хубсаһан хэрэгтэй юм гээд һанадаг. Тэрэмнай тон буруу бодол гээшэ. Мүнөө үе сагта хото хүдөө хоёрой хоорондохи холбоон улам бэхижэжэ, адли тэгшэ эрхэ байдал эмхидхэгдэжэ байна ха юм. Хүдөөгэйхид юундэ муу хубсаһатай ябаха ёһотойб? Эндэ ганса хубсаһаншье бэшэ ааб даа, бэшэшье талаараа городойхиһоо дутуугүй байха ёһотойбди.

КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проектын, «Партиин социальна политика» гэһэн бүлэгэй худалдаа наймаа һайжаруулха тухай хэлэгдэһэн мүрнүүдтэнь «колхозууд болон совхозуудай түб һууринуудта мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ хүсэд харюусамаар худалдаа наймаанай комплекснуудые бариха» гээд нэмэжэ бэшээ һаа, таарамжатай ха гээд һанагдана.

Манай Үдын совхозой бүхы малшад, хонишод, механизаторнууд, мүн тиихэдэ бүхы коммунистнууд партиингаа түүхэтэ эдэ документнүүдэй проектнүүдтэй танилсаад, тэдэниие гүнзэгыгөөр шудалан үзэжэ байхадаа, түрэл Коммунис партиингаа XXVII съездые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтахабди гээд үнэн зүрхэнһөө мэдүүлнэ. Эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, үйлэдбэри дээрэ үндэр бүтээсэ туйлахые оролдохо байнабди.

Б. ЦЫБИКОВ,
Хориин районой Үдын совхозой Баян-Голой отделениин ахалагша хонишон коммунист.

...АЛДАА АМЖАЛТАТАЙ

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

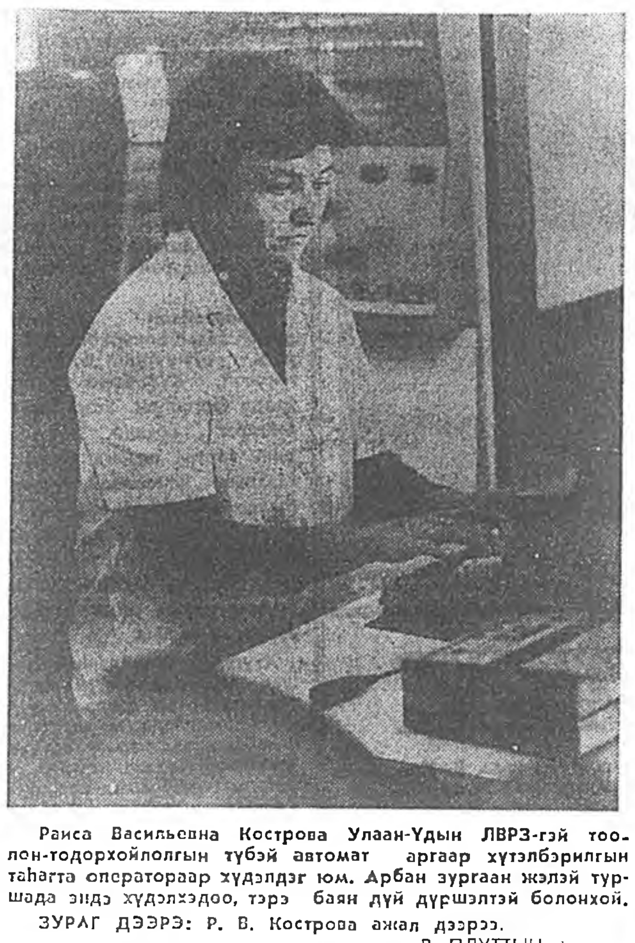
...да автолавкада хүдэлхэдөө Николай Иннокентьевич һууриин зондоо хүндэтэй болонхой. Хүн зоной эрилтэ хангажа шададагаараа, тэдээнтэй үгээ ойлголсон, хэрэгтэй юумыень саг болзор соонь асаржа шададаг һэн тула Николай Иннокентьевич хүндэтэй байнгүй яахань даа. Имэл хэһэн хэрэгтээ оролдосотойгоор, үнэн зүрхэнһөө хандажа байдаг хадань нютагайхидынь Түнхэнэй районно Соведэй депутадаар гурбадахияа һунгаа бшуу. Николай Томиловые арадай түлөөлэгшөөр һунгахадаа, энээнһээ саашадаашье хүн зоной тулада хамаг хүсэеэ элсүүлэн хүдэлхэ байһандань һунгагшад найдаа һэн. Арадай түлөөлэгшэ хүн зоной ямаршье гүйлгамиин орхидоггүй, ороһон мэдүүлгэ заал һаа наринаар хаража, бэелүүлжэ шададаг байна. Сельскэ Соведэй, колхозой правлени, парткомой болон бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй туһаламжаар саг дарыдань хэмжээнүүд абтадаг. Нэрлэн хэлэбэл, һүүлэй үедэ уһа газар дороһоо бүлэжэ абадаг хоёр колонко, Түнхэн һууринай үйлсэнүүдые үдэшын сагта гэрэлтэй болголго тэрэнэй оролдосоһоол дулдыдаа гэжэ хэлэлтэй. Илангаяа архидалгые болюулха тушаа Указай үндэһөөр депутат Томилов ажалай коллективүүд соо ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Ажалай болон дайнай ветерануудые һайн эд хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэрэгтэ тэрэ онсо анхаралаа хандуулдаг.

Тэрэнэй хүрэдэг буусанууд хоорондоо нэгэ модонһоо хорёод модо хүрэтэр зайтай юм. Хүдөө харгынуудай зарим газартаа ялхи яаматай байдагыень хэлээдшье яалай. Илангаяа зундаа бороотой үедэ, заримдаа сахаригайнгаа булагдаша тар гэхээр шабарта зоогдошоод байдагшье ушарнууд үсөөн бэшэ дайралдадаг ха юм даа. Зуһаландаа нүүжэ ошоод байһан хонишод, малшадта ямаршье харгыгүй газараар ошохо баатай бологдодогшье юм. Хэды тиимэ эрхэ байдалай тохёолдоошье һаа, Николай хүдэлмэриеэ хойшолуулаад байдаггүй, хэзээдэшье машинаяа бүтэн бүрин байлгахаһаа гадна тон холын буусануудта хүрэжэ ошоһон лэ байдаг шуу. Жолоошон-наймаалагшадай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгөөр Томилов 1984 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. «Сибиряк» колхоз Николай Иннокентьевичые вымпелээр ба мүнгэн шангаар урмашуулаа бэлэй.

Холын гүүртэ, отарануудаар ябажа байха зуураа Николай хамтын ажалаар хэзээдэшье һонирходог. Хабарай тарилгын үбһэ таряа хуряалгын үедэ поли, сабшалан дээрэ тогтожо, шанарыень шалгахаһаа гадна, ажалшадай ямар эрхэ байдалда хүдэлжэ байһыень харадаг абадаг. Арадай түлөөлэгшын оролсохогүй участок гэжэ үгы ха юм. Өөрынь тусхайта ажал хүнгэн бэшэ гэжэ хүдөөдэ байжа үзэһэн хүн бүхэн мэдэнэ ёһотой. Хэды тиигэбэшье хамтын хэрэгтэ һаналаа табилсажал ябаха, хэрэгтэй байһан газарта тэрэ доронь туһалха хэмжээ абаха. Үйлсэ гудамжануудые түбхинэнхэй болгохо, тэдэниие ногооруулха хүдэлмэри түргэдхэхэ, багшанарай гэрнүүдые заһабарилха гэхэ мэтэ асуудалнуудые шиидхэлсэхэ. Эдэ бүгэдэ хэрэгэй амжалтатай бүтэхын тула олониитые элсүүлжэ, бэшэ депутадуудай эдэбхиие үргэхэ тон шухала.

«Депутадууд өөһэдөө тон һайнаар хүдэлхэ, эрхим ажалай жэшээ харуулха ёһотой. Хуули гээшые нангинаар сахиха, тэрэнэй хэр зэргээр ажабайдалда нэбтэрүүлэгдэжэ байһаниие шалгажа байха, һунгагшадайнгаа урда тэрэнэй дүнгөөр тоосохо» гэжэ агуу багша В. И. Ленин заагһан байдаг. Депутат Томилов энэ заабари хүсэд дүүрэнээр бэелүүлнэ, арадай түлөөлэгшын үндэр нэрэ дээрэ үргэжэ ябана гэжэ хэлээ һаа, алдуу болохогүй гэжэ һананаб. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй ажал нютагайхидтаа тон хэрэгтэй. Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ бага бэшэ хубитаяа оруулалсажа ябаһан Николай Иннокентьевичые «Сибиряк» колхозой правлениин түрүүшын туһалагша гэжэ нютагаархиниинь нэрлэхэл ёһоороо нэрлэнэ.

Н. ДЕМИН.

Раиса Васильевна Кострова Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй тоолон-тодорхойлолгын түбэй автомат аргаар хүтэлбэрилгын таһагта оператораар хүдэлдэг юм. Арбан зургаан жэлэй туршада эндэ хүдэлхэдөө, тэрэ баян дүй дүршэлтэй болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. В. Кострова ажал дээрээ.

В. ПЛУТТЫН фото.

ХУРШЭНЭРЭЙ ҺОНИН

ҺҮ ҺААЛИНЬ ДЭЭШЭЛНЭ

ЭРХҮҮ. Нижнеилимскэ район Эрхүүгэй областиин эгээл хойто районуудай нэгэниинь юм. Үбэлэй 45 градус хүйтэндэшье эндэхи фермэнүүд дээрэ һү һаали нэмэнэ. Декабриин эхинтэй сасуулхада, үнеэн бүриһөө сүүдкэдэ дундаа зэргээр һаагдадаг һүн хахад килограммаар дээшэлээ.

— Иимэ дүн яажа туйлагданаб гэбэл, малай байранууд үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэгдэһэн, графигай сһоор заһагдаһан, сонхонуудынь, тамбурнуудынь дулаалагдаһан байгаа. Тиимэһээ хүйтэнһөө боложо, хүдэлмэридэ таһалдал болоогүй. Гэбэшье тэжээл бэлэдхэлгэ гол шухала байна,— гэжэ РАПО-гой соведэй түрүүлэгшэ Б. Смирнов хэлэнэ. —Фермэнүүд дээрэ тэжээлэй цехүүд таһалгаряагүй хүдэлдэг, хоёр һара соо хүрэхэ оробоһо тарянай зүйл нөөсэлэгдэнхэй.

«Березняковский» совхоздо шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 8 килограмм һү һаана. Областиин бусадшье районуудай малшад январиин хүйтэниие һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Куйтунска, Иркутска, Зиминскэ, Нукутска районуудта үнеэн бүриин сүүдхын дунда зэргын һаали, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, баһал ехэ болоо.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

УЛААН-БААТАР. КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проектые СССР-тэ өөргэдэ арадай үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ хадаа Соведүүдэй оронойкоммунистнуудай ээлжээтэ дээдэ хуралдаанда бэлэдхэлэй шухала, харюусалгатай шата болоно гэжэ Монголой «Үнэн» газетэ бэшэнэ. Ленинэй партиин өөрынгөө XXVII съездые ямар түсэбүүдтэйгээр угтажа байһыень оронойгадаадын болон дотоодын политикын удаан болзоройстратегиие тодорхойлһон энэ түүхэтэ документ элирхэйлэн харуулна гэжэ газетэ мэдээсэнэ. Эдэ хараа түсэбүүдынь социализмые хурдан түргэнөөр, али бүхы талаарнь наринжуулан һайжаруулха асуудалнуудые нилээд түргэнөөр шиидхэхэ, коммунис байгуулалтын хэрэгтэ урагшаа хэлбэриишэгүйгөөр дабшаха арга Советскэ Союзда олгоно.

БЭЛЭДХЭЛЭЙ ШУХАЛА ШАТА

Совет обществын ажабайдалай бүхы талые шэнэдхэн хубилгаха хараа шэглэн абаһан КПСС-тэ ажалша хүн тухай, тэрэнэй үндэһэн шухала асуудалнууд, эрхэнүүд тухай, тэрэнэй гэрэлтэ һайхан ерээдүй байдалые хангаха тухай оролдохоһоо үндэр ехэ зорилго байхагүй гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай орган тэмдэглэнэ. Эгээл тиимэһээ КПСС эб найрамдалые хангаха, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые зогсоохо, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха зорилгонуудые урдаа табина бшуу. Совет коммунистнуудай документ мүр бүхэнөөрөө дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангаха, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбэй сһоор зэргэ оршохо гол сһонуудые баталха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна.

КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

КАБУЛ. Засагай нютагай зургаануудые һунгаха һунгалтада бэлдэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ комиссиин заседани Афганистанай Арадай-демократическа партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Кештмандын түрүүлэлгэ доро Кабулда болобо. Зарим провинцинуудта, Афганистанай нийслэл хотодо болоһон һунгалтын дүнгүүдтэ хабаатай асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Һунгагшадай диилэнхи олонхиин хабаадалгатай патриотическа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда һунгалта үнгэрһэн байна гэжэ тэмдэглэгдэбэ. 1986 оной һүүл багта оронойбүхы провинцинуудта һунгалта үнгэргэлгые түгэсхэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб заседани дээрэ абтаба.

ПРОГРАММАДА ГАР ТАБИГДАА

БУХАРЕСТ. 1986—1990 онуудта СССР-эй болон Румыниин Социалис Республикын хоорондохи эрдэм-техникын харилсаанай ба хамжаанай программада эндэ гар табигдаба. Тус программа эрдэм-техникын талаар совет-румын холбоое саашадань хүгжөөхые, наринжуулан һайжаруулхые, хоёр оронойарадай ажахые эршэдхэлгэдэ шухала удха шанартай хэдэн темэнүүдые найруулан зохёожо, ажал ябуулгада нэбтэрүүлхэ арга олгоһон комплексно хэмжээ ябуулганууд үнгэргэхые хараална.

ЭКОНОМИЧЕСКА ХАШАЛТА ХАРШАЛАЛТАНУУД

ВАШИНГТОН. Ливидэ эсэргүү экономическа ба худалдаа наймаанай хашалта харшалалтануудые тогтоохо тухай США-гай президент Р. Рейган Сагаан байшанда үнгэргэгдэһэн пресс конференци дээрэ соносхобо. Түсэхайлбал, США-гай болон Ливиин хоорондохи али бүхы худалдаа наймаанай холбоо барисаае болюулха гэһэн захиралта тэрэ үгэһэн байгаа. Хэһээхэдээ, уголовно харюусалгадашье хабаадуулхадаа магадгүй гэжэ айлган һүрдөөжэ, оронойгазар дайда дээрэһээ гаража ошохыень тэндэ байрладаг бүхы американ эрхэтэдтэ зарлан захиба. Тиигэжэ Вашингтон гүрэнэй терроризмын политикаяа дахинаа хэрэглэбэ бшуу. Түбэй Америкэдэ, бусад районуудта, энэ удаада бэеэ даалган араб оронуудые хашаха харшалха гэһэн политикаяа бэелүүлжэ эхилээ.

Эндэ гутамшаг муухай ябуулгануудаа сагааруулхадаа, президент «уласхоорондын терроризмтай» тэмсэнэбди гэжэ һэнгэр убайгүйгөөр мэдүүлһэн байна. Ямар юумэндэ үндэһэлжэ, иимэ ушар баримтануудые хэлэбэ гээшэб гэһэн журналистнуудай асуудалда тэрэ мүртэй харюу үгөөгүй.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ЯДЕРНА ТЭҺЭЛЭЛГЭНҮҮДЫЕ ХОРИХО!

«Ядерна тэһэлэлгэнүүдые хорихо» гэһэн уряа доро олониитын үргэн хабаадалгатай хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээгүүр дэлгэржэ байна. Энэ ушар хадаа газар дээрэхи амидаралда тохёолдохоор забдаһан айхабтар ехэ аюулые заатагүй зайсуулха хэрэгтэйе бүхы хүн зоной гүн гүнзэгыгөөр ойлгожо байһаниие элирхэйлэн харуулна.

Буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалга, хүн түрэлтэнэй соёл болбосоролые хэдэн дахин үгы хэжэ бололго ехэ нөөсэтэй ядерна зэбсэгүүд тэрэ аюулай эшэ үндэһэн мүн гэжэ бүгэдэндэ һайн мэдээжэ ааб даа. Ядерна тэһэрэлгэнүүдые болюулга хадаа ядерна буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргаха ябадалые урагшань дабшуулжа байһан ямар нэгэ мотоорые абажа хаяһантай адли болоно. Энэ хадаа яаха аргагүй тиимэ гэбэл, нэгэдэхеэр, ядерна шэнэ түхэлэй зэбсэгүүдые зохёон бүтээхэ ба бии байһан зэбсэгүүдые шэнэлэн хубилгаха ябадалда эсэс табиха байна. Хоёрдохёор, зэбсэгүүдые туршалгын, тэдэниие шэнэлхэ хүдэлмэриин хэгдэхэеэ болиходо, ядерна зэбсэгүүдэй нөөсэ ябан ошон бага болгогдоһоор, үгы хэгдэхэ байна. Һүүлэй һүүлдэ, ядерна зэбсэгүүдэй туршалгые болюулаад байбал, оршон тойронхи байгаали хорото бузарлалгаһаа абарагдаха һэн.

Ядерна тэһэрэлгын мүнөө болотор дэлхэйе дорьбоожо байһанда нэн түрүүн Холбоото Штадууд зэмэтэй. Дэлхэйн диилэнхи олон оронуудай дэмжэлгэтэйгээр Советскэ Союз ядерна бүхы зэбсэгүүдэй туршалга болюулха ябадал туйлахые оролдоһоор үнинэй. Энэ хэрэгые һууриһаань хүдэлгэжэ урагшань дабшуулхын тулада манай орон нэгэн талаһаа ядерна бүхы тэһэлэлгэнүүдэй туршалгые даб дээрэ зогсоохо гэжэ соносхоод, хахад жэл шахуу саг соо ямаршье тэһэлэлгэ хэнгүй байһаар. США тушаа хэлэхэ болоо һаа, тэдэн энэ һайн һайхан жэшээе дэмжэхэһээ байха, бүхы хүн түрэлтэндэ айхабтар шухала эдэ зорилгонуудай шиидхэбэриие хойшо татахын тулада хэрэгтэй бүхы юумэ сүм хэнэ. Вашингтон хиналта, шалгалта хэхэ найдамтай хэрэгсэлнүүд үгы гэһэн шалтагаанаар ядерна тэһэлэлгэ хэхэ ябадалые болюулха дурагүй байһанаа халхална. Энэнь хадаа миил мэхэлхэ гэһэн хүсэл. Эгээл хүндэ ехэтэй, тэрэ тоодо американ мэргэжэлтэдэй хэһэн тобшололой ёһоор, ядерна зэбсэгүүдэй туршалгын болюулагдаһаниие национальна хэрэгсэлнүүдээр найдамтайгаар шалгажа болохо байна. Энээнһээ гадна уласхоорондын хиналта байгуулгада, мүн тиихэдэ тэһэлэлгын хэгдэһэн газарта шалгалта хэхэ зарим хэмжээнүүдтэ зүбшөөлөө үгэхөөр бэлэн байһан тухайгаа Советскэ Союз мэдүүлэнхэй.

Вашингтоной иимэ хараа шугамай бодото шалтагаан юуб гэхэдэ, ядерна шэнэ түхэлэй зэбсэгүүдые зохёон бүтээхэ аргаар Советскэ Союзһаа булюу байдалтай болохо ябадалые заатагүй туйлаха эрмэлзэл мүн. Жэшээнь, эгээл һүүлдэ декабриин 28-да Невада штадта хэгдэһэн ядерна туршалгын үедэ, тодорхойлон хэлэбэл, ядерна һомотой рентгеновскэ лазер гэдэг шэнжэлэгдэһэн байха юм. Ядерна тэһэрэлгын элшээр хүсэндөө оруулагдаха энэ лазерынь «одото дайнай» программаар зохёон бүтээгдэжэ байна.

США-да ядерна зэбсэгүүдэй туршалгануудай үргэлжэлүүлэгдэжэ байһан ушар хадаа СССР ба США хоёрой хоорондохи харилсаануудай гол хараа шугамынь болохо аюулгүй байдалай шухала асуудалнуудые шиидхэхын аша туһада харюусанагүй, эдэ харилсаануудые, мүн уласхоорондын байдалые бүхыдэнь һайжаруулха зорилгонуудта зүрюу ябуулга болоно гэһэн сэгнэлтэ Советскэ Союз үгэнэ. Ядерна туршалганууд болюулагдаха ёһотой. Энэ хадаа ухаан бодолой эрилтэ, бүхы дэлхэйн олон миллион хүн зоной хүсэл эрмэлзэл, политическэ ба сэрэгэй талаар бодото байдалай табижа байгаа шухала зорилго мүн болоно. Арадуудай хүсэл эрмэлзэлдэ харюу болгон, ядерна бүхы тэһэлэлгэнүүдые хамтадаа болюулха тухай Советскэ Союзтай үгэеэ ойлголсохо арга боломжо Америкын захиргаанда үшөө бии.

«ДЭЛХЭЙЕ ЭЗЭМДЭН ЗОНХИЛОЛГЫН» ПОЛИТИКА

ООН-ой Уставые эбдэн, Аюулгүйн Соведые хэрэгсээнгүйгөөр, Ливидэ эсэргүү экономическа, худалдаа наймаанай ба бусад хашалтануудые абаһан тухайгаа США-гай Президент Рейган январиин 7-до соносхобо. Эдэ хашалтануудые абахынгаа ...жуугаар Вашингтоной захиргаан сэрэ... хүсэ ба зээрхэг түримхэй хүсэл эрм...зэлээ элирхэйлэн, США-гай зургаадахи флодой корабльнуудые Ливиин эрьедэ дүтэлүүлжэ байна. Рим ба Венын аэропортнуудта һаяхан болоһон харата ябуулгануудые энэ хэрэгтээ шалтаг болгон, Холбоото Штадууд тэдэнэй туһамарша Израиль Ливидэ эсэргүү зээрхэг түримхэй зэбсэгтэ ябуулгада эдэбхи ехэтэйгээр бэлдэжэ оронхой.

Вашингтоной политигуудай хэлээр тайлбарилха болоо һаа, «дэлхэйе эзэмдэн зонхилгын шэнэ хараа бодомжые» бодото дээрэнь бэелүүлгэ болоно. Империалис нюуса далдагүй энэ политикада ганса нэрэһээ бэшэ шэнэ юуншье үгы. Үшөө 1957 оной январиин 5-да США-да «Эйзенхауэрай доктрина» гэдэг зохёогдоһон. Тэрэнэйнь үндэһөөр «уласхоорондын коммунизмда» эсэргүү ябуулга хэхын тулада США-гай бэлэн байһаниинь соносхогдоһон гээшэ. Тэрэ заабариинь бодото уг зорилготой бүхы дэлхэй 1958 ондо танилсаһан байха. Америкын далайн сэрэгшэд Ливанай хилые бүдүүлиг муухайгаар эбдэн орожо, тэндэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе даража захалһан.

Алжирай «Эль-муджахид» газетын бэшэһэнэй ёһоор, тэрэ гэһэнһээ хойшо Холбоото Штадууд «хүн зониие алаха талаар чемпионой» нэрэ зэргые бүхөөр абажа ябана, хүн зониие алаха, хюдаха ябадалые гүрэнэй политика болгонхой. Тиигэжэ США өөһэдтэнь таагүй политика ябуулдаг Дүтын Зүүн зүгэй, Азиин, Африкын, Түбэй Америкын арадуудай шуһые гам хайрагүйгөөр адхаруулна.

«Эзенхауэрай доктринын» хүсэндөө байха үеһээ хүн зониие алалга, харата ябуулга ба политическэ ажал ябуулгашадые алаха ушар гүрэнэй политика байһан, мүнөө Вашингтоной «дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо шэнэ хараа бодомжын» таһаршагүй нэгэ хубинь болоно. Тэрэнэйнь уг зорилго хадаа бэеэ даанхай гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай хамааралга, тэдэндэ эсэргүүгээр соносхогдоогүй дай хэхэ, нюуса, нюуса бэшэшье харата ябуулга болоно. Эсэсэй эсэстэ американ империалистнуудта таагүй политикатай правительствануудые зэбсэгтэ хүсөөр унагааха, национальна сүлөөрэлгын, социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ арадуудайнь туйлаһан үрэ дүнгүүдые усадхаха һэдэлгэнүүд тухай хэлэгдэнэ.

США-гай «дэлхэйе эзэмдэн зонхилолгын» шэнэ политикын урдаһаа Советскэ Союз ба социалис бусад оронууд, гүрэнүүдэй национальна бэеэ даанхай байдалые, хүсэ хэрэглэхэгүй гү, али сэрэгэй хүсөөр заналта хэхэгүй, гүрэнүүдэй хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй ба газар дайдынь бүтэн бүрин байха ёһо гуримуудые хүндэлхэ гэһэн политика бэелүүлнэ. Энэ залан сэхэ политиканьдэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдээр улам үргэнөөр һайшаан дэмжэгдэнэ.

Тиимэл хадань «Ливидэ гар бү хүрэгты!» гэһэн уряа доро хүдэлөөн улам ехээр үргэдэнэ.

ШЭНЭ ГЭШҮҮД—ШЭНЭ БЭРХЭШЭЭЛНҮҮД

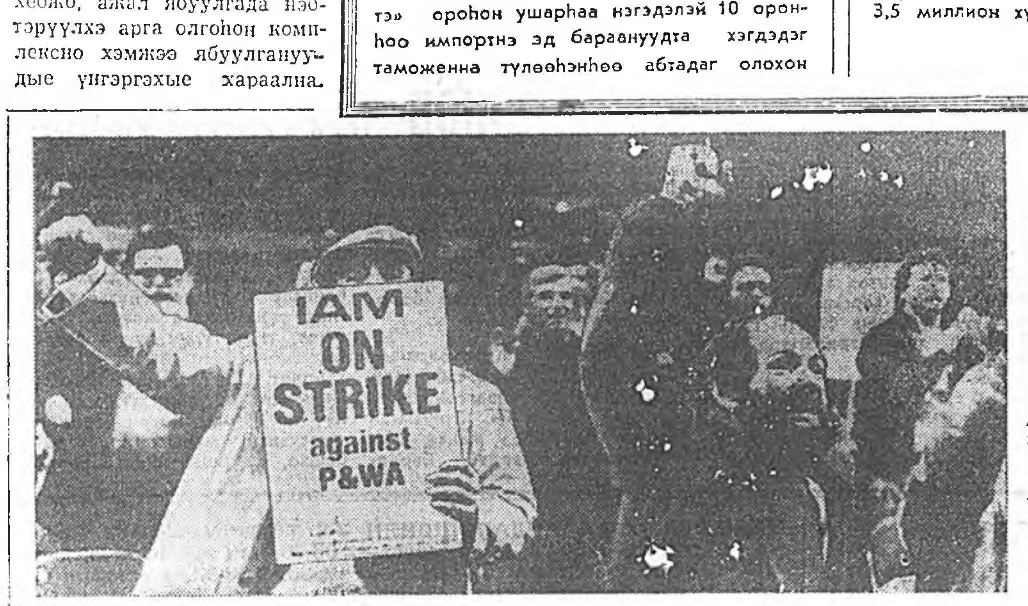
Европын экономическа нэгэдэлдэ (ЕЭС), тэрэшэлэн мэдээжэ «юрэнхы дэлгүүртэ» шэнэ жэлэй эхинһээ шэнэ хоёр гэшүүд — Испани ба Португали нэмэжэ абтаба. Энэ үйлэ хэрэгтэ аяар наймаһаа дээшэ жэлэй туршада хэгдэһэн хөөрэлдөөнэй амжалтатайгаар түгэсэхэ ябадалда бэрхэшээл ехэтэй олон асуудал һаад ушаруулдаг байһан. Мүнөө «Бага Европо» гэжэ нэрлэгдэдэг энэ нэгэдэлдэ 10 бэшэ, харин 12 гүрэн тоологдодог болобо. Тиигэжэ шиидхэгдээгүй хуушан асуудалнуудтань шэнэ асуудалнууд нэмээгдэбэ.

ЕЭС-эй үргэдэһэнтэй хамта хүдөө ажахын эд хэрэгсэлнүүдэй дэлгүүр дээрэ үрдилдөөтэ байдал улам хурсадаба. Испани ба Португалиин аграрна секторэй үйлэдбэрилдэг продуктнууд (оливково тоһон, улаан архи, элдэб фрукт, овощ) мүн Франциин, Италиин, Грециин урда зүгэй районуудта ургуулагдана. Ушар иимэһээ «юрэнхы дэлгүүр» дээрэ эдэ продуктнууд элбэгжэжэ, бэрхэшээлтэ байдалыень улам доройтуулба. Франциин хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй федерациин түрүүлэгшэ Ф. Гийом гэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, «юрэнхы дэлгүүртэ» Испани Португали хоёрые хамжуулһан ушарһаа Франциин таряашадай байдалда бүри ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдохоор хүлеэгдэнэ.

Испани ба Португали «юрэнхы дэлгүүртэ» ороһон ушарһаа нэгэдэлэй 10 оронһоо импортнэ эд бараануудта хэгдэдэг таможенна түлөөһэнһөө абтадаг олохон миллион доллар алдагдаха болоно. Энэ ушарһаа дурсагдагша хоёр орондо үргэн хэрэглэлэй эд бараанай үнэ сэн дээшэлхэ, Баруун Европын хүсэ ехэтэй монополинуудай хоорондохи үрдилдөөндэ тэсэхэ хабагүй промышленна олон мянган предприяти ба фирмэнүүдынь үгырэн хосорхо баатай болохо байна. Испани ба Португалиин хэдэн мянган фермерүүдэй ажахынуудые бэрхэшээлтэ байдал баһал угтахаар забданхай.

Богонёор хэлэхэдэ, Испани, Португали хоёрой Европын экономическа нэгэдэлдэ ороһон дээрэһээ ЕЭС-эй финансова, аграрна талаар бэрхэшээл ехэтэ байдал улам доройтожо, нэгэдэлэйнь бүхы эмхи гуримда шэнэ бэрхэшээлнүүд тохёолдожо захалба. Баруун Европо гэшүүдэйнгээ тооё арбанһаа арбан хоёр болгоходоо, бэрхэшээлнүүдээ мүн лэ олошоруулба гээшэ. «Юрэнхы дэлгүүрэй» экономическа асуудалнуудай шиидхэгдэхэеэ болиһон ушар тухай, хуушанайнь бэрхэшээлнүүдэй шэнээр олошоржо байһан тухай шог үгын Баруун Европын нийслэлнүүдтэ дэлгэржэ байһан дэмы бэшэ. Энэ ушар байдалтай холболдуулан, Баруун Германиин ДПА агентствын тэмдэглэһэнэй ёһоор, «юрэнхы дэлгүүрые» үргэдхэлгэһөө ЕЭС-эй хүдэлмэригүй 13 миллион хүнтэй арми үшөө 3,5 миллион хүнөөр олошоруулагдаба.

Г. ШИШКИН,
(ТАСС).

США. «Прэтт энд Уитни» компаниин авиационно двигательнүүдые үйлэдбэрилдэг заводуудай табан мянга гаран машина бүтээгшэд салин хүлһэ дээшэлүүлхын, арһа яһанай илгаа гаргахагүйн түлөө тэмсэл ябуулна. Тэдэнэй тэмсэлые американ бусад ажалшад халуунаар дэмжэжэ, демонстрацинуудта хабаадана, эрилтэнүүдыень дэмжэхэ эрилтэнүүдые табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машина бүтээгшэдэй демонстраци.

ТАСС-ай фотохронико.

«БУРЯАД ОРОН-86»

фото-зурагай конкурс

Арбан нэгэдэхи табан жэлнай ажалайнгаа эстафетэ арбан хоёрдохидоо дамжуулжа, 1986 он эршэ, эдэбхини суурян соо, социалис мүрысөөнэй солгёон долгин соо эхилэнхэй. Бүхы совет хүнүүд түрэл партиингаа XXVII съездын хүндэлэлдэ гайхамшагай ажалай вахтада жагсажа, шэнэ табан жэлэй жасада хубитала оруулжа байна бшуу. Иимэ оршон байдалда амжалтынгаа алтан дэбтэрэй арьбан хуудаһануудые һэхэһэн 1986 оной түрэл республикымнай түүхэдэ түгэс габьяатай гайхамшагта шатань боложо орохо байһандань ямаршье һэжэг түрэнэгүйбди. Юуб гэхэдэ, КПСС-эй XXVII съездын жэлдэ зоригжолоор, эрмэлзэлээр зэбсэгжэһэн хүнүүдэй нэрэнүүд 1986 оной түрүүшын эдэ үдэрнүүдһээ тодоржо, холо ойгуур суурхан зэдэлжэ захалаа бшуу.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, уншагшадайнгаа олон тоото дурадхалнуудта угтамжа болгон, «Буряад орон-86» гэһэн фото-зурагай конкурс «Буряад үнэн» газетэ байгша ондо дахинаа соносхобо.

Нёдондо жэлэймнай конкурсын хуулита үргэлжэлэл боложо заншаха ёһотой «Буряад орон-86» түрэл Коммунис партимнай болохоёо байгаа XXVII съездын шиидхэбэринүүдые, тэндэ баталагдаха ороной 2000 он хүрэтэрхи үедэ, 1986—1990 онуудай үедэ Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдээр хараалагдаһан асари ехэ хараа зорилгонуудые бэелүүлжэ, алдарта хэрэгүүдээрээ суурхаһан ажалша коллективүүд, тэдэнэй эрхимэй эрхим хүнүүд тухай, хото, хүдөө нютагуудтахи мүнөө үеын байдал, Байгалай үмэнын үзэсхэлэн байгаали, тэрэшние хамгаалха хэрэгтэ зорюулагдаһан темэтэй фото-зурагууд хүлеэгдэнэ гэжэ һануулха зуураа, бүхы фотодо дуратайшуулые, фото-журналистнуудые конкурсдомнай эдэбхитэйгээр хабаадыт, шадабари мэргэжэлээ туршыт гэжэ уринабди. Илагшадта иимэ шангууд тогтоогдоо гэбэл:

НЭГЭДЭХИ НЭГЭ шан — 50 түхэриг;

ХОЁРДОХИ ХОЁР шан — тус бүридэнь 30 түхэриг;

ГУРБАДАХИ ГУРБАН шан — тус бүридэнь 20 түхэриг.

Конкурсдо хабаадагшад хэдышье зураг (шэлэн абахада болохоор) эльгээхэ эрхэтэй. Зурагуудай хэмжээн 9×12 сантиметрһээ бага бэшэ байха ёһогүй. Тиихэдээ эльгээһэн фото-зурагтаа богонихон тодорхойлолто гү, али тайлбари бэшэг хабсаргагты. Гадна, өөрынгөө нэрэ, обог, фамили хүсэдөөр бэшээд, эльгээһэн конверт дээрээ «Фотоконкурсдо» гэһэн тэмдэг табихыетнай гуйнабди.

Фото-зурагуудые иимэ адресаар эльгээгты: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 23, редакция газеты «Буряад үнэн».

«Буряад орон-86» гэһэн конкурсдо ерэһэн фото-зурагууд байгша оной декабриин 30 болотор абтаха юм.

Тус конкурсын дүнгүүд 1987 оной январиин 1-нэй номерто ниитэлэгдэхэ.

ГАЗЕТЫН РЕДАКЦИ.

«Ажалай вахтада» [Улаан-Үдын гарай бэлэгэй заводой хүдэлмэрилэгшэн О. Ревякина].

«Хатарта-урилга».

В. ПЛУТТЫН фото.

ҺОЛОНГЫН ДОЛООН Ү

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ республиканска уран зурагай музейдэ «Япон хүүгэд зурана» гэһэн выставкэ нээгдэбэ. Үнинһөө хойшо Улаан-Үдэтэй аха дүүгэй хани барисаатай болоһон Румои гэжэ япон хотын хүүгэдэй манай делегацида бэлэглэһэн зурагууд харагшадай үзэмжэдэ табигдаа. Тус выставкэ музейн хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн байна.

ХҮБ ХҮХЭ тэнгэри, улаан, ногоон оройнуудтай гэрнүүд, гэрнүүдһээ үндэр сэсэгүүд... Оршолон замбиие хүүгэд ямар һонёор, дабтагдашагүй һайханаар харадаг гээшэб! Имагтал бага наһандаа бидэ дэлхэйе һолонгын долоон үнгөөр үнгэтүүлжэ хараад, хожомынь, ехэ болоһон хойноо, улаан-ногоон миисгэйнүүд байдаггүй юм гэжэ хүүгэдтээ заабаришалдаг бэшэ аалди даа?.. Эдээхэншье үнгэ һайхан зурагуудай бишыхан авторнуудта эрилтэ ехэтэй багшанарынь «үнгэ будагуудай тааралдал», «агаарай перспективэ» гэхэ мэтын дүримүүдые заяһан лэ байгаа ёһотой. Теэд хүүгэд хаанашье адли — гүлмэрхэн нюдэндэнь тороһон зүйл бүхэниие өөрынхеэрээл зураглахые оролдоно. Жэшээлбэл, Такиучи Норико басаганай зураг дээрэ айхабтар томонууд. угаа һайхан гортензи сэсэгүүдэй дундуур хөөрхэн бишыхан хүүгэд сэнгэжэ ябана. Хожомой сагта Такиучи бараг лэ зурааша болохоор: элдэб зүйлнүүдэй хэм хэмжүүрые алдажа зурааашье һаа, «үнгэ будагуудай тааралдалые» тэрэ хүсэд шудаланхай. Тиигээдшье тэрэнэй зураг харагшадай сэдьхэлдэ ямаршьеб нэгэ һайндэрэй мэдэрэл түрүүлнэ.

Долоотойхон Такаясугай зураг хэды һонирхолтойб! Тэрэнь «Тэнгэриин бүлэ» гэжэ нэрэтэй. Хүхэ-боро үүлэнүүд дээрэ зогсоһон эсэгэ-тэнгэри хэнгэрэг сохино, эхэ-тэнгэринь гартаа шанага баринхай, газарые уһалхаяа түхеэрнэ, бишыхан хүбүүн-тэнгэри хүхюутэйгээр хатархаяа зэһэшэнхэй. Тэнгэриин бүрхэжэ, садарай буухаяа байһые бишыхан уран зурааша иимэ зохидоор харуулаа ха юм.

Хүүгэдэй нюдэнһөө юуншье алдагданагүй: айхабтар томо фабрика дээрэ хүнүүдэй яажа ажалладагые харуулхаяа һанабал, тэдэнэр фабрикые.., оройгоорнь, хаха зүһөөд, хэдэн дабхар байшан соо юунэй боложо байһые харуулхаяа яданагүй... Юрэдөө, ямар жанрта, техникэдэ хүүгэд хабаяа туршанагүйб даа: пейзажуудшье, дүрэ зурагуудшье. тематическа багахан бүтээлнүүдшье бии, гравюранууд, тоһон, уһан шэрээр урлагдаһан зүйлнүүд тэдэнэй дунда олон. Выставкэдэ табигдаһан дүрэ зурагууд дээрэ онсолон тогтохоор — хүүгэд ехэнхидээ өөһэдыгөө зурана ха юм. Гэрэлдэ өөрыгөө хаража зурахадаа, эдирхэн Наката шадабаригүйдөөшье һэн гэлэй, зүгөөр саарһан хүреэ сооһоо сэлмэг шарайтай, анхаралтай нюдэтэй хүбүүхэн урдаһаамнай хараад һууна. Кондо, Морисита гэгшэд мүн лэ бараг дүрэ зурагуудые совет нүхэдтөө бэлэглээ.

Эдир зураашадай бүтээлнүүдээр холын Румои хото тухай, бүхыдөө Хоккайдо арадай байгаали, арад зонойнь ёһо заншалнууд тухай юумэ мэдэжэ абахаар гү? Хэлсээн юун байхаб. нилээд ехэ юумэ мэдэжэ абанаш. Румои далайн эрьедэ оршодог, тиимэһээ загаһа баридаг траулернуудые, томо-томо онгосонуудые үхибүүд саг үргэлжэ харадаг, тэдэниие шадамараар зурадаг байна. Нютагайнгаа байгаалиие Г. Харжи, М. Хасэгава гэгшэдэй зураглаһанда үнэншэнгүй байхаар аал? Иимэл хүжэ ногоон дайдатай, үнгын сэсэгүүдтэй, үндэр тэнгэритэй орон нютагта эдээхэн үхибүүд ажаһууна, һайхан заяандаа этигэнэ гэжэ хэншье хүнэй харахаар лэ... Арадайнгаа угай түүхээр, аман үгын баялигаар үхибүүд һонирходог, үльгэр, онтохонуудай геройнуудые тон дуратайгаар, элдэб онол аргануудые хэрэглэжэ байгаад зурадаг байна. Жэшээлбэл. «Шандаган ба мэлхэй» гэһэн зураг арадай онтохонһоо, харин «Сумо» гэжэ зураг япон заншалта барилдаанһаа үндэһэеэ абанхайл...

Тон һонин, онсо өөрсэ онол арга хэрэглэжэ бүтээһэн гурбан зураг эндэ бии. Зузаан саарһые бүхэлеэрнь хара будагаар шэрдээд, тэрэнээ хатааһан бэеэрээ дээрэһээнь ондоо шэрэнүүдээр зурахада, жэгтэй гоё, хара хүбөөтэй дүрсэнүүд зурагдашаха юм байнал! Дээрэ дурдагдаһан «Шандаган ба мэлхэй», үшөө тиихэдэ «Бороотой үдэр», «Наран сэсэгүүд» тиимэ аргаар бүтээгдэнхэй. Япон хүүгэдэй элдэб туршалгануудые хэжэ урлаха дуратайе энээн дээрэһээшье хаража абахаар. Харин тиихэдэ арбаадтайхан уран зураашадай бүтээһэн гравюрануудые хаража, ёһотой мэргэжэлтэдэйшье өөһэдтөө нээжэ абахаар юумэнүүд бии гээшэ ха.

Зурагһаа зурагта ябажа, тэдэниие дахин-дахин анхаржа харанаб. Үрдаханамни бүлэг үхибүүд — мүн лэ эдир зураашад янзатай — багшатаяа ябахадаа, хараһанаа зүбшэжэ, гүбэр-шэбэр хөөрэлдэнэ.

— Харагты даа, үхибүүд... Энэ ямар зүрхэтэйгөөр урлаһан зүйл гээшэб! Иимэ һонин ракурс шэлээ ха юм, — гэнэ багшань. Үхибүүдэйнгээ зурагай хажууда обооршохые хаража, намда энеэбхилэн хэлэбэ: «Жэгтэй һайн юумэ һанаа байна, энэ выставкэ эмхидхэхэдээ. Багаханшье һаа, зохид юумэ болоо. Байза, хаана уншаа гээшэ һэнбиб. Япондо хүүгэдые 200 үнгэ илгаруулжа һургадаг юм гэжэ. Тэрэ үнэн ёһотой... Теэд хүүгэд гээшэ хүүгэд лэ ха юм даа. Эгээл хурса, эгээл гоё үнгэ будагуудаар урлахые оролдоно. Тэрэ мүртөө һайхан юумэнүүдые: сэлмэг тэнгэри, ялагар нара, сэсэгүүдые зурана...»

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Зургаатайхан С. Токаогой «Баян олзо». 2. «Амаралтын үдэр аба эжыдэ туһалка». Авторынь — 8 наһатай К. Конако.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ЯБАГАН ХҮНҮҮД БА ХАРГЫН ДҮРИМ

«Ябаган хүнүүдтэ дуратай байха хэрэгтэй», — гэжэ ородой мэдээжэ уран зохёолшодой нэгэн хэлэһэн гэлсэдэг. Шогложо хэлэһэн эдэ үгэнүүдэйнь удха мүнөө тоншье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ автомобильнууд хоморой унаа һааб даа. Тиимэһээ харгынуудай уулзадха дээрэ тодхогдоһон светофорнуудые ябаган хүнүүд балай тоонгүйгөөр, дуратай газараараа харгы, үйлсэнүүдые хүндэлэн гарадаг байһан юм. Энэмнай түүхэ болошоо. Харин мүнөө илангаяа техникын, автомобильна транспортын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан үедэ ябагашуулда хандажа, автомобильнуудые жолоодоһон шофернуудые хүндэлдэг байял гэжэ уряалха, энээн тухай һануулжа байхаар саг болонхой бшуу.

Ябаган хүнүүд ба жолоошод гэһэн асуудалые тайлбарилан харахынгаа урда тээ хэдэн тоо, баримтануудые хаража үзөө һаамнай, һайн байгаа. Нёдондо республикадамнай ябаган хүнүүдэй гэмээр 200 шахуу гэнэ усал харгы замууд дээрэ тохёолдоо гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэмээр. Эдэ гэнэ усалнуудай хойшолон гэхэдэ, наһа бараһан ба гэмэлтэһэн хүнүүд, хүмэриһэн, мүргэлдэһэн автомашинанууд, арадай ажахыда хэрэглэгдэхын аргагүй болоһон ашаанууд, түхеэрэлгэнүүд, эд хэрэгсэлнүүд... Үнгэрһэн энэ хугасаа соо дүшөөд хүн наһа бараһан, зуу гаран зон ехээр гэмэлтэһэн байна. Эндэһээ багахан тобшолол хэхэдэ иимэ — харгын дүримые сахяагүй, үйлсэ, харгы дээрэ журам эбдэхэ ушарнууд республикадамнай хороногүй. Тиимэһээ энэмнай ехэл шухала асуудал гээшэ.

Харгы, замууд дээрэ гэнэ усал тохёолдуулһан ябагашуулай олонхинь ама халамгай, һогтуу зон байдаг гэжэ мэдээжэ ааб даа. Орон доторнай архидалгатай эдэбхитэй тэмсэлэй эхилһээр һүүлэй һарануудта һогтуугаар ябадаг хүн зоной тоо нилээд үсөөрэнхэй. Энэмнай ехэл һайн гээшэ. Зүгөөр һогтуу хүнүүд харгы дээрэ харагдахаяа болинхой гэжэ һаналтагүй, иимэ ушарнууд үшөөл тохёолдоһоор.

Жэшээлхэдэ, «Востоксибэнергомонтаж» трестын хүдэлмэришэн С. Кондрашов нёдондо октябриин 11-дэ һогтуугаар машинада дайруулшоо. Тиихэдэ А. Новиков гэжэ хүн мүн лэ һогтуугаар зэйгуултажа ябаһаар машина доро орошоо.

Эдэ тоонууд, хэндэшье хүсэмөөр бэшэ ушарнууд уншагшадай зүрхэ сэдьхэлые хүлгүүлнэ гээшэ гү?.. Үгыл бэшэ аа гү гэжэ һанагдана. Олонхиной зүрхэ сэдьхэлые ядахыньшье сагта дайраашьегүй байхадаа болохо. Харин автомобильда дайруулаад, больницада удаан хүдэлэнгүйгөөр хэбтэхые бэе дээрээ үзэһэн хүнүүд эдэ бүгэдые һайн ойлгохол байха.

«Магад үнгэршэнэ бээз», — гэжэ бэеэ сагаагруулан һанадаг ябагашуул эдэ үгэнүүдые «хэлээ, бэшээ юм бээз». Өөрыгөө үмөөрэн тиигэжэ шэбшэхэдээшье болохо гэжэ һанагдана. Энэмнай ехэл буруу. «Магад баригдахагүйб», «Магад гэнэ аюул намһаал саагуур үнгэрнэ бээз», — гэжэ һанадаг хүнүүд үдэр бүри харгын дүрим эбдэдэг гээшэ. Дээрэ дурдагдаһан хүнүүд баһал «али магад» гэжэ найдан шэбшэдэг байжа болоо. Зүгөөр энэ «магад» гээшэнь буруу һүрэжэ, хэзээ нэгэтэ хүлеэгдээгүйгөөр машинада дайруулшаха ушарнууд тохёолдоһол ха юм.

Харгы замууд дээрэ хүүгэдэй гэмэлтэхэ ушарнууд мүн лэ һанаа зобоонo. Эндэшье баримталжа хөөрэхөөр ушарнуудшье, тоонуудшье олдохо. Жэшээлхэдэ, нёдондо республикын харгы замууд дээрэ гушаад үхибүүд наһа бараа, зуу гараниинь гэмэлтээ. Харгын дүрим мэдэхэгүй, түрэлхидэй харюусалгагүй байлга, хүүгэдэй болгоомжогүйгөөр наадалга гэхэ мэтын ушарнууд үхибүүдэй аюулда оролгын гол шалтагаанууд болоно. Зургаатай Алеша Иванов харгын захада зогсожо байһан автомашинын араһаа харгы хүндэлэн гүйжэ гарахадаа, түргөөр үнгэржэ ябаһан автомобильда дайруулшоо. Хүлөө тэрэ гэмэлтэжэ, больницада ороһон байна. Тэрэнэй үетэн Дима Шаньгин мүн лэ тиимэ усалда ороо.

Үхибүүд һургуулида ошохо замдаа гү, али юрэ сэнгэжэ, наадажа ябахадаа, — эрьюусэлдэхэдээ ехэл болгоомжо, анхаралгүй байдаг гээшэ. Илангаяа бэе бэеэ дахаад машинын хажуугаар гүйлдэхэ, дүтэлжэ ябаһан автомашинануудые тоохогүй... Иигэжэ хонгор үхибүүд гэнэдэжэ, ами наһандаа аюул тодхор асарна ха юм.

Нүхэд түрэлхид, харгын дүримые өөһэдөө сахижа, тэрээн тухай эхин мэдэсэ үхибүүдтээ ойлгуулжа үгыт гэжэ Гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэд уряална. Үхибүүдэйнгээ саадтаа, һургуулидаа ошодог харгыгаарнь суг ябалсажа, хаагуур харгы хүндэлэн гарахада, ямар газараар машинын үнгэрхые хүлеэгээд гаталхада, һайн бэ, хаанань светофор, тусхай тэмдэгүүд бииб, юун тухай һануулнаб гэжэ хөөрэхэ, ойлгуулжа үгэхэ шухала. Дээрэ дурдагдаһан халагламаар ушарнуудай энэ жэлдэ танай, танай дүтын хүн зонтой тохёолдохогүйн тулада харгын дүримые үхибүүдтээ заажа байгты гэжэ ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд захиха хүсэлтэй.

Л. МОДОГОРОВА,
Буряадай АССР-эй МВД-гэй ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

ДУНДУУР ҺУУРИДА

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын эмхидхэһэн зонын түрүү һууриин түлөө тэмсэлдэ гурбадахи турта наадахадаа, манай эдир шатаршад Хабаровск хизаарай командада 3:4 гэһэн тоотойгоор илагдаба.

Манай шатаршан В. Захаров командадаа очко асараа, тиихэдэ В. Седов, Сысоев, В. Дашинимаев ба Е. Кириллова гэгшэд тэнсэжэ, хахад хахад очко нэмэри оруулаа. В. Ходоев ба Н. Агафонова гэгшэд шүүгдээ.

Гурбан турай һүүлээр Хабаровск хизаарай команда 15 очкотой болоно, түрүүлэн дабшана. Удаань Яхадай республикын эдир шатаршад 11,5 очкотой болонхой. Манай ба Эрхүүгэй шатаршад адли арбаарбан очкотой 3—4 һууринуудта ябана.

Л. ГАРМАЕВА,
наадаанай судья.

Спорт

ЗАЛУУШУУЛ — МАНАЙ ХАЛААН

«Труд» бүлгэмэй Спортын ордон соо аха наһанай эдиршүүл болон залуушуулай дунда боксоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө наадануд дүүрэбэ.

— Республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ дүн хамта 120 спортсмен хабаадажа, хэдэн үдэрэй туршада боксын гоё һайхан наада, арга дүрэ харуулжа. бэлигтэйшүүлынь урмашуулагдаба, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья, республиканска категориин судья Б. Д. Доржиев хөөрэнэ.

Түгэсхэлэй наадан. Эндэ аха наһанай эдиршүүл, залуушуул сугларанхай. Тэдэ 1986 оной чемпионой нэрэ зэргэ булялдахаяа хойно хойноһоо, һубарилдан, рингдэ гарана. Хубиин болон командаараа түрүү һуури эзэлхын түлөө һүүлшын үдэр хорин дүрбэн боксер хоорондоо мүрысэбэ.

«Урожай», «Трудовые резервы» бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд Бадма Цыбанов Владимир Асеев хоёр өөһэд оонадынгоо шэгнүүрнүүдтэ наадахадаа, нүгөөдэ хоёртоо орходоо бэлэдхэл һайнтай байжа. чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэбэ. Эдэ хоёр 48—51 килограммай шэгнүүртэ мүрысэһэн байгаа. Удаадахи — 54 килограммай шэгнүүртэ рингдэ гараһан «Спартак» бүлгэмэй Эдик Хангалов «Локомотивай» Костя Хрестовскитой мүрысэхэдөө, шадамар бэрхэ боксер боложо ябаһанаа харуулаа. Тэрэ нүхэрөө хоёр раундын туршада нокдаунда оруулжа байгаад шүүжэ гараа бшуу.

57 килограмм. Энэ шэгнүүртэ хамтадаа арбаад боксернууд мүрысэхэеэ ерэһэн юм. Түгэсхэлэй наадаанда хоёр лэ боксер — Чингис Хамаев, Баир Цырендоржиев гэгшэд хүрэжэ ерэхэдээ, хоорондоо тулалдаха болоо ха юм. Эндэ Баирынь нүгөөдэдөө орходоо олон уулзалга үнгэргэһэн, спортын мастерта кандидадай норматив дүүргэһэн, бэлэдхэл һайнтайшье боксер байһанаа баталжа, суглараг шадые баясуулаа. Хоюулан «Буревестник» бүлгэмдэ хүмүүжэһэн тула, нэгэ нэгэнэйнгээ ямар хэба шадалтай, онол дүрэтэйе һайн мэдэхэ болоһон байгаа. Тиимэһээ Баир Цырендоржиевынь онобшотой мэргэнээр нүгөөдэдөө добтолходоо, шухала очконуудые олоор абажа үрдибэ. Наадаанай дүүрэхэдэ, Баир Цырендоржиев нүхэрөө шүүжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хоёрдохёо хүртэбэл даа. Борис Доржиев, Павел Федотов гэгшэдэй хүмүүжүүлэн һургаһан Баир Цырендоржиев. Альберт Батуев, Виктор Ошоров, бусад спортсменүүд ерээдүйдэ Буряад ороноо холо ойгуур суурхуулхань дамжаггүй гэжэ эдэнэрэй наада хараад байхадаа һанагдаа һэн.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ дээрэ нэрлэгдэһэн боксернуудһаа гадна, «Урожай» бүлгэмэй, «Забайкалец» гэжэ спортын клубай Даши Цыдыпов, Борис Ильин, Сергей Шемякин гэгшэд шадамар бэрхэ боксернууд боложо ябаһанаа харуулаа.

Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөн дээрэ шалгаржа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн боксернуудта республикын физкультура болон спортын комитедэй Хүндэлэлэй грамотанууд суглараагшадай нэрьемэ альга ташалга доро барюулагдаа. Тиихэдэ боксын гоё һайхан наада харуулһанайнгаа түлөө Баир Цырендоржиев Чингис Хамаев хоёр тусхай шангуудта хүртэбэ.

Эдиршүүлэй дунда Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй түгэсхэлэй уулзалга бүхэн һонирхолтой, шанга тэмсэлдэ үнгэрһэн байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, һагшагда һагшагдаһаар эгээл һайн һорилго бэлэдхэлтэйнүүдынь түгэсхэлэй наадаанда гараһан байгаа бшуу.

41 килограмм. Авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклубай түлөөлэгшэ Булат Бадмаев, Яруунын районһоо ерэһэн Михаил Молоновтой тулалдахадаа, бар хүсөөр булюу байжа, илалта туйлаад, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхиеэ хүртэбэ.

Удаадахи шэгнүүртэ рингдэ гараһан А. Ойдопов (РДЮСШ) болон О. Тарэшиев («Труд»), гэгшэд арһан бээлэйн шадабаритад боложо ябаһанаа харуулаа. Тэдэнэр хоюулаа 15-тай юм. Тус тустаа табан жэлэй хугасаа соо бокс эрхилхэдээ, өөр өөрын арга дүрэтэй болоһон байна. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан Олег Тарэшиевта судьянар илалта олгобо. Главна судейскэ коллегиин шиидхэбэреэр тэрэ мүрысөөнэй эрхим бэрхэ боксер гэжэ тоологдоо.

48 килограммай шэгнүүртэ В. Бардахеев («Труд») С. Павлов («Забайкалец») хоёр бар хүсэтэй, гоё һайхан арга дүрэтэй байһанаа харуулжа, сугларагшадай магтаал һайшаалда хүртэһэн байна. Хоёр гарһаа онобшотой шанга сохилтотой байһан дээрэһээ Сергей Павлов илаһанда тоологдобо. Тиихэтээ хамта тэдэ эгээл гоё һайханаар наадаһанайнгаа түлөө тусхай шангуудта хүртэһэн байха юм.

Удаадахи хоёр шэгнүүртэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй областной соведэй суглуулагдамал командын гэшүүд Олег Седмич, Тимирбай Ахметшин илажа гарабад.

65-дахи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Олег Аверяский тухай боксдо дуратайшуул яһала дуулаһан байха. Ушарынь гэхэдэ, спортын мастер Валентин Николаевай һурган һоридог эдир боксер 1985 ондо зонын чемпион болоод, удаань РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахадаа, бүхы уулзалгануудтаа амжалта туйлажа, һурагшадай дундаһаа Россин Федерациин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Тиигэжэ тэрэ спортын мастерта кандидат болонхой. Тэрэ 60 килограммай шэгнүүртэ түрүү һуури эзэлбэ. Гэбэшье түгэсхэлэй наадаанда тэрээнтэй тулалдаһан Северобайкальск хотын 3-дахи һургуулиин һурагша Александр Жилиниие магталтай. Тэрэ дүй дүршэлөөр багашагшье һаа, зоримгой, илалта туйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа харуулжа, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаһан байха юм. Саашадаа зүб мүрөөр һорилго бэлэдхэл хэбэл, ехэ ерээдүйтэй боксер байһанаа харуулаа.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Д. Залуцкий, И. Яньков, И. Аверин (гурбуулаа «Труд» бүлгэмһөө), Н. Пронин, С. Батуев (хоюулаа РДЮСШ-һаа), В. Савельев («Труд»), С. Симанович («Локомотив») гэгшэд илажа, республикын чемпионууд болобо.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр республикын хүүгэдэй спортын һургуулиин эбтэй эетэй команда түрүү һуури эзэлжэ, ресспорткомитедэй дамжуулгын кубогаар, 1 шатын дипломоор шагнагдаа. «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд — хоёрдохи, гол түлэб Северобайкальск хотын харгы замай соведэй командаһаа бүридүүлэгдэһэн «Локомотив» бүлгэмэй боксернууд гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Иигэжэ энэ мүрысөөн манай эдир болон залуу боксернуудта Шэтэ хотодо үнгэргэгдэхэ зонын наадаанай, февралиин эхеэр Улаан-Үдэдэ болохо залуушуулай дунда ВЦСПС-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй урда тээхи шанга шалгалта болоһон байха юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Б-М. ЖИГЖИТОВ.

А. МАТЮНОВ ЗУРГААН УУЛЗАЛГАДА ИЛАБА

КПСС-эй XXVII съезддэ зорюулагдажа, залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар «Динамо» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Кемеровэ хотодо болобо.

Дагестанай, Красноярскын барилдаашад, хибэсэй эзэд түрүүшын уулзалгануудһаа һайнаар мүрысэбэ. Эршэмтэй шанга тэмсэлдэ манай республиканска соведэй барилдаашад эрэлхэг зориг харуулжа, командаараа гурбадахи һуури эзэлһэн байха юм.

Манай командын капитан, спортын мастер Андрей Матюнов илангаяа эдэбхитэй һайнаар барилдаа. Бүхы зургаан уулзалгадаа илалта туйлажа, тэрэ түрүү һуури эзэлбэ.

Болот Баясхаланов, Бимба Цыренов болон хүндэ шэгнүүртэй Игорь Тютрин гэгшэд түгэсхэлэй мүрысөөндэ гарабашье, дүршэл шадабаригүй дээрэһээ хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медальнуудаар шагнагдаа.

И. Иванов, З. Уханаев, А. Елбаскин болон Б. Гомбоев гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүртэ эрхим зургаанай тоодо ороһон байна.

Мүнөө тэдэнэр Фрунзе хотодо үнгэргэгдэхэ «Динамо» бүлгэмэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ бэлдэжэ байна.

В. СЫДЕЕВ,
тренер.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» январиин 5-да үнгэргэгдэһэн 1-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 670.535 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (31 карточка) таагшад — 1.622 түхэриг, дүрбэн номер (1.281 карточка) таадаһан хүнүүд — 47 түхэриг, гурбан номер (22.669 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 3.708.567 билет ороо. Табан номер (3 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1.728 карточка) таагшад — 208 түхэриг, гурбан номер (72.728 карточка) тааһан хүнүүд 10 түхэриг абаха.

1-дэхи тиражай шүүбэринүүд январиин 20-һоо февралиин 20 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-52-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-00327. Заказ № 11. Индекс 04649